

tribuna

LIST ZVEZE ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: STANE CEHOVIN, DRAGO COP, MARJAN KOPECKY, NIKO LEHRMAN, BOZO LEVEC, NIKO TICAR, JOZE ZNIDARŠIČ, FRANC GRIVEC IN PETER JAMBREK, ODGOVORNI IN GLAVNI UREDNIK STANE CEHOVIN, UREDNIŠTVO IN UPRAVA LJUBLJANA, POLJANSKA 6, TELEFON 30-123, TEKOCI RACUN 600-703-347, ROKOPISOV NE VRACAMO, LETNA NAROČNINA 200 DIN, TISKA CASOPISNO PODJETJE »DELO«

LETO X. ŠTEV. 12-13
LJUBLJANA
8. JUNIJA 1960

Za aktivnejšo udeležbo študentov pri univerzitetnem študiju

O REFORMI UNIVERZITETNEGA ŠTUDIJA SMO DOSLEJ VELIKO PISALI, VENDAR SMO PRI TEM NEKOLIKO ZAPOSTAVLJALI VLOGO ŠTUDENTOV PRI AKTIVNEJŠI UDELEŽBI UNIVERZITETNEGA ŠTUDIJA. NA TO JE PRED KRATKIM OPOZORIL S SVOJO RAZPRAVO ZA AKTIVNEJŠO UDELEŽBO ŠTUDENTOV PRI UNIVERZITETNEM ŠTUDIJU V NR. PROF. DR. VLADO SCHMIDT. ZARADI POMEMBOSTI TE RAZPRAVE JO POSREDUJEMO V NEKOLIKO SKRČENI OBLIKI.

Dosedanje ukrepanje in razpravljanje v zvezi s spremembami na univerzah je merilo in meri v prvi vrsti na reorganizacijo univerzitetnega študija, manj pa na reformo notranjega pedagoškega dela univerz. Potrebne pa so še nadaljnje spremembe tudi v tej smeri. Pri razmišljanju o tem imam pred očmi predvsem filozofsko fakulteto oziroma družbene vede, osnovna misel notranje reforme pa bi utegnila kaj prispevati k izboljšanju pedagoškega dela tudi na drugih fakultetah.

V bistvu gre za to, da bi bili slušatelji aktivneje udeleženi pri svojem izobraževanju, da bi univerzitetni študij zahteval od njih višje oblike umske aktivnosti, več posploševanja, več kritičnega primerjanja, več uporabe znanja v novih okoliščinah in več samostojnega mišljenja, manj kot sedaj pa zapomenjanja in reproduciranja učne snovi, še zlasti, če sestavljajo vsebino zahtevane reprodukcije predvsem dejstva. Navedena sprememba t. i. zlasti zahtevno-

mu na univerzi ni odveč, dokazujejo prav tendence po podaljševanju študija, ki jih prav gotovo ne poraja težnja, razvijati slušateljem misel, pač pa prizadevanje, nuditi jim čim več gradiva za njihovo pomnenje, tudi takega, ki je že izgubilo svojo znanstveno in družbeno vrednost.

S tem bi bilo ustrezno še nadaljnji konsekvenci, ki je v tem, da naj bi imel slušatelj več časa za samostojno delo in manj predavanj. Če smo v tej smeri že nekaj dosegli, bi še kljub temu bilo koristno, pregledati študijske programe s tega vidika in morda spreminiti nekatere obvezne kurze v fakultativne ali združiti dva sorodna kurza v enega; presoditi, ali nimajo morda posamezni predmeti študijske skupine v programu večje tehtnosti, kot jo ima to področje znanja v poklicnem profilu diplomantov, ali premestiti lažje teme iz predavanj v seminar, da bi o njih referirali študentje itd. Brez dvoma so tu še skrite »notranje rezerve«. Do sedaj smo po-

umske aktivnosti, s čimer se ne bo izboljšala samo »kvaliteta« njihovega znanja, temveč tudi njihova usposobljenost za znanstveno mišljenje.

Zelo primerna oblika pouka s takimi smotri je seminarско delo z referati in z diskusijo po referatih, ki naj bi zaradi tega dobilo v sistemu univerzitetnega študija večjo težo, kot jo ima sedaj. Omenjal sem že nekatere možnosti za razširitev vsebine seminarnega dela. Tudi pri predavanjih bi moral profesor kdaj navezati razgovor s slušatelji. Veljalo naj bi načelo: tisto gradivo, ki ga zmorejo slušatelji sami ali po naših navodilih kolikor toliko zadovoljivo pripraviti, naj bi jim ne prinašal profesor, ker z lastnim iskanjem več pridobijo in prav to, kar jim je za njihovo bodoče samostojno delo in samoizobraževanje najbolj potrebno. Ni sedaj priročnost za podrobnejšo obravnavanje metodike seminarnega dela, čeprav je brez dvoma seminar pedagoško zahtevnejša oblika učnega dela, kakor predavanje. Sem spadajo n. pr. vprašanja: kako naj se slušatelji in vodje seminarja na seminar pripravijo, kako doseči, da bo čim več slušateljev pri seminarju aktivno sodelovalo, kako naj vodja seminarja usmerja diskusijo, kaj naj ukrene, če študentje živahno diskutirajo,

napredovali tudi na drugi etapi, bo pričela univerza vse bolj zaostajati za drugimi šolami našega šolskega sistema, ki so v tej smeri dosegle že lepe uspehe. S tem tudi odpade prigovor, da je tak način študija za slušatelje prezahteven. Samostojno mišljenje razvija danes svojim učencem že osnovna šola in ko bodo prišli do univerze, bomo il. z njimi težave, če bomo od njih samo zahtevali, naj reproducirajo profesorja in učbenik. Ker »dar« za raziskovanje ni dar, ampak je v prvi vrsti z delom prislužena sposobnost kakor vsaka druga, je tudi zaradi raziskovalnega dela na tretji etapi potrebno uvajati čim aktivnejše in samostojnejše oblike študija že prej, sicer se bodo skozi memoriranje težko prebajale ustvarjalne sposobnosti.

Foto Joco Znidaršič: Izgubljenka (zlata medalja na mednarodni razstavi štud. fotografije v Ljubljani)

Center in reforma študija

Študijsko leto je pri kraju. Za nami je skoro leto dni aktivnega dela v Zvezi študentov in pri izvajanju nadaljnje reforme visokošolskega študija. Preteklo obdobje je potekalo v znamenju zelo razbibanega ideološko-političnega dela in reforme študija. Prav je, da ob zaključku naredimo obratno delo in ocenimo uspeh naših prizadevanj.

V zadnja leta smo govorili o ideološko političnem delu, njegovih problemih in težavah, s katerimi se srečuje Zveza študentov. Iskali smo različne načine, da bi na tem področju dosegli vidne uspehe in se ne bi zadovoljevali le z manjšimi dosežki. Skušali smo se otresti zgolj formalnega reševanja nalog, ki ni vodilo nikamor. Nova oblika dela - marksistično izobraževanje v Centru za marksistično vzgojo - je končno le prelomila mrtvilo in vnesla v naše ideološko - politično delo nove zamisli in elan, obenem pa je zainteresirala veliko število študentov. Lahko trdimo, da ideološko - politična aktivnost na ljubljanski univerzi doslej še ni zabeležila takšnega uspeha, kot ga je v preteklem obdobju center. 2000 študentov, od tega skoro polovica nečlanov ZK, dokazuje, da so tako organizacije ZK kot tudi Zveza študentov znale vzpodbuditi širši krog študentov in ga pritegniti k delu. Ideološko politična aktivnost se je odražala tudi v delu Svobodnih kateder; te bi morale postati na vsaki fakulteti tribuna izmenjave mnenj in nadaljnje družbeno - politične izobrazbe študentov. Kljub temu, da so na nekaterih fakultetah upešno zaorale ledino in si že pridobile svoj krog poslušalcev, pa vendar nismo obdržali le koristne oblike pri polni zavesti. Center za marksistično vzgojo je marsikatero osnovno organizacijo ali pa Združenje uspal. Mišljenje, da je dovolj, če študentje sodelujejo pri delu centra, je napačno in škodljivo. Svobodne katedre bodo morale v prihodnje poleg centra postati glavno torišče politično ideološkega dela, temelj marksističnega izobraževanja in spoznavanja našega socialističnega razvoja kot sistema.

Za temeljito spoznavanje teh problemov pa ni dovolj pasivno sodelovanje pri delu centra ali svobodnih kateder, ampak aktivno delo najširšega kroga študentov. Ravno v tem pa bosta morali Zveza študentov in Zveza komunistov na naši univerzi poglobiti svoje delo in ustvariti pogoje ki jih takšen način ideološko - političnega dela terja. Studentovske brigade bodo tudi letos odšle na gradnjo avto ceste »Bratstva in enotnosti«. Lani so dosegle zavidljive uspehe. Upamo, da bo tudi letos tako. To bo ponovno dokaz, da se študentje zavajajo pomena sodelovanja mlad, inteligence pri graditvi socializma, obenem pa bodo potrdile, da napori in delo na ideološko - političnem področju ni bilo zaman. Reforma študija je bila drugo področje, kjer sta v veliki meri sodelovali tudi Zveza študentov in Zveza komunistov. Uvajanje trostopenskega študija in inverzijo programov narekuje naš hiter

gospodarski razvoj. Potrebe gospodarstva po strokovnjakih naraščajo iz leta v leto. Univerze pa s svojim dosedanjim načinom izobraževanja niso kos vsem potrebam! Velike zahteve gospodarstva so tako na naši univerzi privedle do uvedbe stopenjskega študija, ki bo že to jesen pričel veljati na večini fakultet. Pri sestavljanju programov za novi način študija so sodelovale osnovne organizacije ZKJ in Zveze študentov; navesti študentov so v marsičem pripomogli, da bodo študijski programi življenjski in da bo takšen študij dal zaželjene rezultate. Kljub temu, da so na veliki večini fakultet pravilno razumeli pomen reforme in tri-stopenskega študija, so se zlasti med nekaterimi študenti pojavili negativni in napačni pogledi na vsebino in pomen reforme. V nekaterih primerih so celo člani ZK naselili in zastopali mnenje, da reforma ni

izvedljiva. Pri tem so kot dokaz navajali prejšnje generacije, ki so študirale pod drugačnimi pogoji. Taka naziranja so ostala v manjšini, vendar bo potrebno tudi v prihodnje dokazovati tistim, ki napačno razumejo razvoj, upravičenost in pravilnost reforme in omogočanje študija na univerzi vsem, ki so za to sposobni. Posebno delo z mladimi študenti bomo morali posvetiti vsi pozornost in jih pritegniti k aktivnemu sodelovanju. Mladina, ki iz leta v leto prihaja v vse večjem številu na univerzo, prinaša s seboj nove poglede in nova stremjenja, ki dostikrat niso v skladu s stremljenji študentov starejših generacij. Prav to moramo upoštevati in iskati takšne oblike dela, ki bodo združevale vsa študentska naziranja in ustrezale njihovim težnjam po dejavnosti.

Študij po novih programih bo zahteval maksimalne napore, vendar to ne sme biti izgovor, da ne bi tudi ti študentje sodelovali pri delu Centra za marksistično vzgojo, svobodnih katedrah ali svetih letnikov. Na vseh teh področjih bo treba vključiti v delo tudi te študente in skupno z njimi poiskati način za aktivno sodelovanje. K večji aktivnosti bo vsekakor pripomogla tudi reorganizacija Zveze študentov in uvajanje odborov ZŠJ v letnikih. S tem bomo k delu pritegnili najširši krog študentov, ki bodo tako še bolj neposredno sodelovali pri upravljanju in reševanju svojih problemov.

Zveza študentov in člani ZK se bodo morali tudi v prihodnje kar najbolj posvetiti aktivnemu delu pri reformi študija in uspešnem nadaljevanju ideološko - političnega dela. Iskati bodo morali naše mlade inteligence mora postati ne le dober strokovnjak, ampak tudi dober družbeni delavec.

»Vi ste kot partizani!«

Misel, da bi obiskali ljudi v kraje Slovenske Istre, ljudi s tega koščka slovenske zemlje, ki je moral toliko prestati in toliko žrtvovati, da je ostal živ, je med nami, istrskimi študenti že stara, kot je stara želja, da bi rekli hvala ljudem, ki so s svojimi žrtvami pripomogli, da lahko mi danes študiramo, da lahko že prve generacije istrskih žup in hčera prihajajo z visokih sol.

S temi besedami, natisnjenimi na priložnostnem propektu, smo člani Kluba študentov okraja Koper krenili na štiridnevni pohod po Slovenski Istri. Res je, vodila nas je potreba, da oživimo spomin na vse krvave slavne dogodke in kraje v Istri, da se še močneje zavemo, kakšne žrtve je prispeval naš človek za vse to, kar danes imamo in kar gradimo za jutrišnji dan ter da se poklonimo spominu vseh padlih junakov. V štirih dneh pohoda smo obiskali številne istrske vasi: Korte, Novo vas in Koštabono, Smarje, Pomjan, Laboro, Gradišče in Hrastovlje, vse do Gabrovice, Čežarje, Marezije in Kopra, kamor smo prispeli vsi utrujeni, vendar polni nepozabnih vtisov.

Težko bomo pozabili prizor, ko je v Pomjanu ob spomeniku padlim kolega Silvo ob spremstvu okteta recital pesem »Gluhonemi žrtvi iz Pomjana« (avtor župnik-domačin Kocijančič), ko smo mi in vaščani kot onemeli poslušali, stari mater ja po so nagubanih licih drsele svetle solze.

Vedno znova bo oživljal spomin na trpkno - svečano

občutje, ko smo v skalni grapi pri Porštu zbrani ob grobu partizanskega komandanta Frenka zapeli pesem »Prečuden cvet je v grapi črni«. Vzpelo se je ob strmih stenah, komaj slšno pa ji je pripevalo šumenje potoka, čigar strugo je pred sedemnajstimi leti pordečila kri junaka, ki si je s poslednjim nabojem končal življenje, da ne bi prišel živ fašistom v roke.

V vsako vas smo prišli ne napovedani in vaščani so sprva samo z dvorišč gledali našo počelo kolono in nam prijazno odzdravljali, sredi vasi, kjer smo se ustavili pred zadruženim domom, pa so nas kmalu obstopili in nam že ponujali domačo istrsko črtno. Beseda je sproščeno stekla in pesem je postajala vse bolj živahna. Ob odhodu, ki se je precej zavlekel, smo povprašali, koliko smo dožni. In kaj? Zamerili

so nam in stara ženica, ki so se ji izpod globoko na čelo potisnjene črne rute ganieno lesketale oči, je vzkliznila: »Saj vi ste vendar kakor partizani!«

Besede žene, ki ji je naša pesem obudila spomin na krvava leta upora, so nam bile največje priznanje in bili smo nanje ponosni. Prav tako smo bili ponosni na darilo pionirjev iz Pridvora s posvetilom: »našim študentom«. In veliko takih besed smo slišali v sleherni vasi.

Na vsej poti smo čutili, da nas preprosti ljudje sprejemajo s odkritosrčno radostjo, da so na »svoje študente« ponosni in od njih tudi mnogo pričakujejo. Zavedali smo se, morda močneje kot kdajkoli, kaj smo mi, bodoči intelektualni delavci, našim ljudem dožni.

A. B.

S sprejema predstavnikov Prekmurskega študentskega kluba pri poslancih teh krajev

sti do učencov je jedro napredka v šolskem delu od srednjega veka do danes, napredka, od katerega je univerza, v pr. meru z drugimi šolami, zlasti niene tradicionalne fakultete, najmanj pridobila.

Zakaj je tako preusmeritev nujna, ni težko utemeljiti.

Mi pa moramo usposobiti naše diplomante - če se lahko tako izrazimo - za permanentno prekvalifikacijo. Razvoj znanosti in nagle družbene spremembe zahtevajo umskega delavca, ki ne bo ostajal pri naučenem, pač pa bo s svojim znanjem pridobil novo znanje in ga s pomočjo svojih miselnih sposobnosti smiselno uporabljal v spremenjenih razmerah. Pravzaprav ne velja to samo za umskega delavca, temveč za vsakega našega državljanja, ki naj v sistemu družbenega upravljanja z razumevanjem aplikira splošne družbene tendence na konkretno delovno področje. Zato upravičeno zahtevamo pouk, ki bo mladim usposobil za tako družbeno vlogo na vseh naših šolah, še celo pa na univerzi. Ni dovolj in niti ni bistveno, ali zna slušatelj pri izpitu deskriptivno odgovoriti na vprašanje, kakšen je danes šolski sistem v Jugoslaviji, ker bo čez deset let drugačen in bi slušatelj s takim znanjem kmalu zaostal za stvarnostjo; bistveno je, da ve, katere družbene spremembe in zahteve so privedle do takega sistema in kakšne so perspektive nadaljnega razvoja na tem področju. Sele tako znanje ga družbeno usposablja.

Pouk na univerzi naj bo torej organiziran tako, da bo slušatelju gradivo, ki ga tu spozna, izhodišče za mišljenje in za miselno družbeno akcijo.

Kakšne konsekvence izhajajo iz takega pojmovanja univerzitetnega študija? Najprej ta, da študij skrajšuje ali da ga vsaj ne podaljšuje, da razbremenjuje vsebino pouka mnogih odvečnih dejstev. Da borba proti pozitiviz-

nekod skušali izboljšati usposobljenost naših diplomantov predvsem s podaljšanjem študija. Ker so nam v tej smeri upravičeno postavljene meje, ostaja tem tehtnejše vprašanje, kako sedaj v določnem ali celo v skrajšem učnem razdobju z intenzivnejšim in s pedagoško bolj premišljenim delom doseči čim več.

S tem prizadevanjem bomo precej napredovali, ko bodo na voljo vsi potrebni učbeniki (skripta), ki naj bi vsebovali najnujnejšo osnovno tematiko iz študijskih programov in bi zato mogli biti zgosteno napisani skladno z obsegom stroke v študijskih programih. Seveda naj kakor za predavanja tako za učbenik velja, da je njegova naloga, spodbujati k mišljenju. Tako naj bi bila tudi predavanja. Jasno pa je, da učbenik ne sme biti edina knjiga, ki jo bo študent jemal v roke, ker ga mora univerza usposobiti tudi za tehniko iskanja in uporabljanja še drugih, zlasti primarnih virov ter za njihovo kritično analizo. Če pa bi se odločili, da sprejmemo na univerzo element srednješolskega pouka - sistematično obnavljanje in razlaganje učbenika - bi bilo dosledno, sprejeti še nadaljnje značilnosti osnovnošolske in srednješolske didaktike: uvajanje v učno uro, utrjevanje, sprejemanje pri učnih urah, dajanje domačih nalog od danes na jutri itd. S tem pa bi prizadeli prav to, kar bi morali pospeševati, namreč samostojno delo slušateljev in njihovo usposabljanje za njihovo nadaljnje samozobrazovanje.

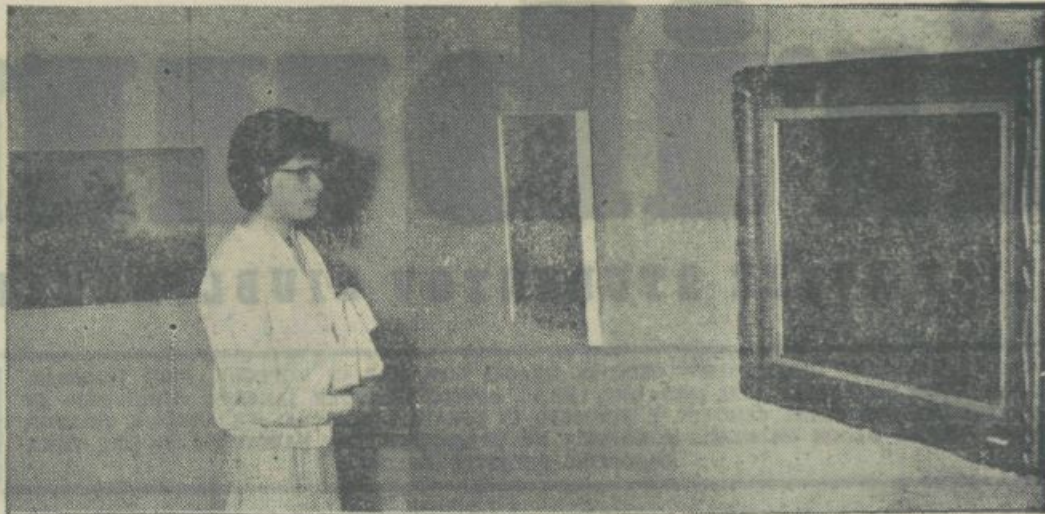
Nadaljnja posledica omejenega načina univerzitetnega študija je še ta, da zahteva od učnih moči večjo pedagoško usposobljenost, ker jim nalaga dvojno nalogo: ne le posredovanje učne snovi, ki naj jo slušatelji pri izpitu obnovijo, pač pa tudi tako uvajanje slušateljev v stroko, ki bo zahtevalo od njih intenzivnejšo udeležbo pri študijskem delu z višjimi oblikami

vendar o nebitnih vprašanjih, kdaj naj povzame važnejše rezultate referata in diskusij, kako naj reagira na napačne izjave študentov, kako naj jih uvaja v delo s knjigo itd. Omenjam samo dva področja, ki sta za uspešnost seminarnega dela odločilna, namreč pedagoški odnos vodje seminarja do slušateljev in pa tolikšno število asistentov in učnih moči, da bi bilo možno organizirati seminarje z manjšimi skupinami študentov.

Ker na ta način učenja vpliva način spraševanja, bi bilo potrebno, obrazloženo preusmeritev zahtevnosti do študentov podpreti še s takim spraševanjem na izpitu, da bi se študenti, ki bi ne zahtevalo od njih le reprodukcijo, temveč tudi rezultate njihovega samostojnega dela. To je mogoče doseči, z ustreznimi izbirami in formulacijami vprašanj, pa tudi tako, da bi spraševallec zahteval od kandidatov iz večine snovi le okvirno znanje, na ravni učbenika in druge minimalne, obvezne literature. Nekatere, sporazumno s kandidatom in profesorjem določene teme, pa bi moral kandidat pripraviti za izpit temeljito, vendar ne tistih, ki jih je obravnaval pri predavanjih že profesor. Tako bi bili kandidati primorani pokazati rezultate svoje tehnike študija in svoje sposobnosti za obvladovanje problemov tudi pri izpitu, ne le z diplomskim delom.

Zamisel, naj se udeležujejo študentje svojega šolanja s čim višjimi oblikami umske aktivnosti, velja v načelu za vse tri etape študija na univerzi. Medtem ko je za tretjo etapo sama po sebi razumljiva, je zlasti treba poudariti nje veljavnost za prvo, ki bi se utegnila izroditi v »memorativno« etapo. Nevarno je namreč, da bi profesorji hoteli »čim boljše« izkoristiti kratko odmerjeni čas štirih semestrov, preobremenili študente s tolikim gradivom, da bi si ga zmogli kvečjemu trenutno zapomnjevati in spet kmalu pozabiti, ne pa ob njem misliti. Če bi se to zgodilo in če ne bomo v prikazani smeri

Znanje in mišljenje na anketnih listih

Kakšna osebnost je danes študent? Kaj zna in kakšne nazore ima? Katere so njegove karakteristične navade, odlike in stremeljenja?

V zadnjem času smo v naših časopisih lahko pogosto zasledili ankete, v katerih so poskušali najti odgovore na takšna in podobna vprašanja. Nekateri so namreč mnenja, da je današnji jugoslavanski študent za vse precejšnja »neznanca«, da je večkrat nerazumljiva in nezanesljiva osebnost, ki svoje študentske dni preživlja v brezskrbnosti in veselju, da dozorji v odgovornega in resnega državljanja šele v poklicu. Drugi zopet trdijo, da je študent osebnost, katere glavne pozitivne lastnosti so predvsem optimizem, živahni realizem in iznajdljivost. Kaj pri vseh teh mnenjih drži in kašen je res jugoslavanski študent v 1960 letu, je skušala ugotoviti naša anketa:

Uredništva vseh jugoslavanskih študentskih listov niso hotela iz skupno pripravljene ankete narediti znanstveno analizo, želela so samo, da iz bežnega pregleda nekoliko tisočev anketnih listov, ki bi jih morali izpolniti študentje vseh fakultet na naših univerzah, kakor tudi študentje višjih in visokih šol, ugotovijo nekatere zanimivosti in dobijo zanimivo prilogo svojih glasil ob Dnevu mladosti.

Za uvod nekaj statistike

Zbrali smo 1681 anketnih listov, čeprav jih je bilo radej desetkrat več. Na »izgubeno« smo računali, posebno še, ker smo anketo izvedli ad hoc, brez poprejšnjega podrobnega načrta. V Zagrebu je odgovorilo na postavljena vprašanja 430 študentov, v Beogradu 342, v Sarajevu 362, v Skopju 287, v Ljubljani 129 in 131 v Novem Sadu. Študentje so izpolnili 1032, študentke pa 649 anketnih listov. Če bi jih zbrali po letnikih, bi dobili naslednjo sliko: 553 jih je iz prvega letnika, 768 iz drugega, 721 iz tretjega, 241 iz četrtega in 473 iz petega letnika in od absolventov.

Ocena za znanje: 6 točk (zadostno)

Anketa je bila razdeljena na dva dela. Iz odgovorov na pet vprašanj prvega dela smo skušali dobiti sliko splošnega znanja študenta, medtem ko naj bi drugi del ankete prikazal mišljenje in odnos študentov do nekaterih družbeno-političnih in osebnih problemov.

Kateri so izvršni organi Zvezne ljudske skupščine? Tako se je glasilo prvo vprašanje, s katerim smo hoteli preizkusiti znanje študentov o naši družbeno-politični ureditvi.

Le 30 odstotkov anketiranih ve, da so ti organi Zvezni izvršni svet in predsednik republike. Čeprav 70 odstotkov ni malo odgovorilo na to vprašanje, pa vendar le ne smemo trditi, da se študentje ne zanimajo za družbeno politično ureditev naše domovine, saj so drugi odgovori pokazali (in to zelo prepričljivo), da so zelo ponosni na našo ureditev, čeprav jo dejstveno ne poznajo.

Velika večina je na vprašanje odgovorila le na pol, s tem, da so imenovali le izvršni svet kot edini izvršni organ Zvezne ljudske skupščine. Mnogi so napačno odgovorili in so to funkcijo pripisovali Zboru proizvajalcev, raznim komisijam in sekretariatom. Nekateri tudi mislijo, da je izvršni organ Zvezne ljudske skupščine Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije. Nekateri odgovori so ali rezultat popolnega neznanja ali pa neodgovorne tendencioznosti. Tako smo lahko na nekem anketnem listu prebrali tudi to-le: Veliki in mali svet (ta je verjetno slišal za dubrovniško republiko), na drugem — svet narodov itd. Zanimivo in obenem presenetljivo veliko je tudi število tistih, ki na to vprašanje sploh niso poskušali odgovoriti.

Pri odgovorih je vidna velika razlika v točnosti odgovorov med fakultetami in univerzami. V odgovorih so zatajili predvsem študentje tistih fakultet, ki so pretežno družbenega značaja — pravniški, ekonomisti in študentje filozofskih fakultet. Zaključek: niti šolska izobrazba, niti tisk in radio, niti dejno-politična dela raznih družbenih organizacij niso mogli premagati nezanimanja večine študentov, celo pri osnovah ustavne ureditve.

Nekoliko boljši so rezultati na drugo vprašanje, ki je zahtevalo poznavanje marksizma in marksistične literature. Vprašanje se je glasilo: »V katerem delu piše Lenin o odmiranju države?« Točno je odgovorila skoraj polovica anketiranih, ko so pravilno napisali, da je to Leninovo delo Država in revolucija. V odgovorih pa so bila naštetja tudi vsa druga Leninova dela, da, celo Marx in Engels s Kapitalom, Antidühringom, Izvorom družine, privatne lastnine in države itd. Nekateri so si odgovore kar izmislili. Plod takšne domišljije je »Država in pravo«, ki so zaradi varnosti postavili pod naslovom vprašaj. Med odgovori smo zasledili tudi takšne, ki so celo navajali strani iz knjige Država in revolucija, na katerih piše Lenin o odmiranju države!

Nesrečni Michelangelo

Če bi Michelangelo lahko vstal iz groba in prebral rezultate odgovora na tretje vprašanje, bi se verjetno razjezil. Njegovo fresko »Poslednja sodba« na stropu Sikstinske kapele v Rimu so anketiranci pripisovali njegovim sodobnikom

Mnogokrat gledamo preozko

Naše četrto vprašanje je bilo zaradi vsejugoslavanskega karakterja ankete postavljeno v različnih variantah. Študentje skopske univerze so morali navesti imeni dveh slovenskih živčnih književnikov, študentje ljubljanske univerze pa imeni dveh makedonskih, Sarajevčani so morali poznati enega slovenskega in enega makedonskega, Beograščani dva makedonska živčna književnika. S tem smo hoteli ugotoviti, v kakšni meri študentje geografsko oddaljenih republik zasedujejo kulturno življenje, odnošno književno življenje v drugih republikah. Rezultat je bil porazen! Komaj deset odstotkov vseh anketirancev je odgovorilo pravilno na postavljeno vprašanje! Vendar upravičeno sumimo, da je celo del teh pravilnih odgovorov rezultat skupnih posvetovanj in »naporov« (isti odgovori na mnogih anketnih listih po vrsti).

Problem številka ena — dolgo študiranje

Na vprašanje »Kaj je največji problem našega visokega šolstva?« je moral vsak anketirani študent podčrtati enega od sledečih odgovorov: dolg študij; zastarel pouk; materialni problemi študentov; sistem štipendiranja; pomanjkanje učbenikov; odnosi med predavatelji in študenti.

Relativna večina (30 odstotkov) je počrta — dolg študij. — Sledijo tisti, ki so nezadovoljni z materialnim položajem (21 odstotkov). Tisti, ki trde, da je potrebno spremeniti sistem štipendiranja, so na tretjem mestu, manj je onih, ki menijo, da so odnosi med predavatelji in študenti ovira pri humanizaciji študija. Proti pričakovanju pa je zelo majhno število tistih, ki so se odločili za pomanjkanje učbenikov.

Ker je dolg študij posledica vseh ostalih faktorjev (pomanjkanje učbenikov, sistem štipendiranja, zastarelost pouka) moramo na to vprašanje gledati dialektično. Vendar se nam zdi, da so materialni problemi izbrali študentje večkrat le v navadi, kar je mogoče vzrok strahotnosti in nekritičnosti.

Študentje ostalih fakultet, predvsem tehniške, agronomije in ekonomije, bodo večinoma odšli v provinco in proizvajalce. Najmanj anketiranih se je odločilo za odgovor — ostal bom v kraju šolanja, čeprav jih je nekaj odgovorilo tudi tako, kot tale zagrebška »purgerka«: »Rad bi se radil v banci kao čilimam ga rad, ker me je razočaral; v začetku nisem bil zadovoljen, a sem ga kasneje vzljubil.

Problem številka ena — dolgo študiranje

Na vprašanje »Kaj je največji problem našega visokega šolstva?« je moral vsak anketirani študent podčrtati enega od sledečih odgovorov: dolg študij; zastarel pouk; materialni problemi študentov; sistem štipendiranja; pomanjkanje učbenikov; odnosi med predavatelji in študenti.

Relativna večina (30 odstotkov) je počrta — dolg študij. — Sledijo tisti, ki so nezadovoljni z materialnim položajem (21 odstotkov). Tisti, ki trde, da je potrebno spremeniti sistem štipendiranja, so na tretjem mestu, manj je onih, ki menijo, da so odnosi med predavatelji in študenti ovira pri humanizaciji študija. Proti pričakovanju pa je zelo majhno število tistih, ki so se odločili za pomanjkanje učbenikov.

Ker je dolg študij posledica vseh ostalih faktorjev (pomanjkanje učbenikov, sistem štipendiranja, zastarelost pouka) moramo na to vprašanje gledati dialektično. Vendar se nam zdi, da so materialni problemi izbrali študentje večkrat le v navadi, kar je mogoče vzrok strahotnosti in nekritičnosti.

Študentje ostalih fakultet, predvsem tehniške, agronomije in ekonomije, bodo večinoma odšli v provinco in proizvajalce. Najmanj anketiranih se je odločilo za odgovor — ostal bom v kraju šolanja, čeprav jih je nekaj odgovorilo tudi tako, kot tale zagrebška »purgerka«: »Rad bi se radil v banci kao čilimam ga rad, ker me je razočaral; v začetku nisem bil zadovoljen, a sem ga kasneje vzljubil.

Najbolj pogosti sta bili prva in četrta varianta. Štirje od petih anketiranih so zadovoljni s svojim študijem ne glede na to, če so si študij sami izbrali ali so ga vzljubili šele kasneje.

Med petino nezadovoljnih je več tistih, ki so se razočarali, kot pa tistih, ki so se na fakulteto vpisali brez svojega predurka in veselja. Razočarani so predvsem na filozofskih, naravoslovno-matematičnih, far-

novnika, nego da idem nekde daleko od svoga grada.«

Kaj bi si bolj želeli (ostali v kraju šolanja; iti v proizvajalce; vseeno mi je)? 40 odstotkov želi ostati v mestu ali če bo mogoče. Mnogi se bodo vedno vrnili v rojstni kraj. Odgovori na ta vprašanja močno izražajo sentimentalne odnose do staršev, rojstnega kraja, deklet, ki jih čakajo, štipenditorjev itd.

Gozdarji, tehniki, agronomi in ekonomisti največkrat izjavljajo, da bodo odšli v provinco. — Morda je ta odločitev povezana z željo po dobrem zaslužku.

Štirje zaljubljeni proti enemu razočaranemu

Na vprašanje »Kaj je največji problem našega visokega šolstva?« je moral vsak anketirani študent podčrtati enega od sledečih odgovorov: dolg študij; zastarel pouk; materialni problemi študentov; sistem štipendiranja; pomanjkanje učbenikov; odnosi med predavatelji in študenti.

Relativna večina (30 odstotkov) je počrta — dolg študij. — Sledijo tisti, ki so nezadovoljni z materialnim položajem (21 odstotkov). Tisti, ki trde, da je potrebno spremeniti sistem štipendiranja, so na tretjem mestu, manj je onih, ki menijo, da so odnosi med predavatelji in študenti ovira pri humanizaciji študija. Proti pričakovanju pa je zelo majhno število tistih, ki so se odločili za pomanjkanje učbenikov.

Ker je dolg študij posledica vseh ostalih faktorjev (pomanjkanje učbenikov, sistem štipendiranja, zastarelost pouka) moramo na to vprašanje gledati dialektično. Vendar se nam zdi, da so materialni problemi izbrali študentje večkrat le v navadi, kar je mogoče vzrok strahotnosti in nekritičnosti.

Študentje ostalih fakultet, predvsem tehniške, agronomije in ekonomije, bodo večinoma odšli v provinco in proizvajalce. Najmanj anketiranih se je odločilo za odgovor — ostal bom v kraju šolanja, čeprav jih je nekaj odgovorilo tudi tako, kot tale zagrebška »purgerka«: »Rad bi se radil v banci kao čilimam ga rad, ker me je razočaral; v začetku nisem bil zadovoljen, a sem ga kasneje vzljubil.

Najbolj pogosti sta bili prva in četrta varianta. Štirje od petih anketiranih so zadovoljni s svojim študijem ne glede na to, če so si študij sami izbrali ali so ga vzljubili šele kasneje.

Med petino nezadovoljnih je več tistih, ki so se razočarali, kot pa tistih, ki so se na fakulteto vpisali brez svojega predurka in veselja. Razočarani so predvsem na filozofskih, naravoslovno-matematičnih, far-

novnika, nego da idem nekde daleko od svoga grada.«

Kaj bi si bolj želeli (ostali v kraju šolanja; iti v proizvajalce; vseeno mi je)? 40 odstotkov želi ostati v mestu ali če bo mogoče. Mnogi se bodo vedno vrnili v rojstni kraj. Odgovori na ta vprašanja močno izražajo sentimentalne odnose do staršev, rojstnega kraja, deklet, ki jih čakajo, štipenditorjev itd.

Gozdarji, tehniki, agronomi in ekonomisti največkrat izjavljajo, da bodo odšli v provinco. — Morda je ta odločitev povezana z željo po dobrem zaslužku.

Upanam, da nam bo uspelo, da bo sploh ta razstava postala stalna arena plemenitega tekmovanja za najlepše stvaritve črno-bele umetnosti, arena sodelovanja mladih ljudi različnih narodnosti.

Samo po sebi pa je umevno, da prireditelj pri organiziranju razstave ni imel ravno lahkega dela. Zato na tem mestu še enkrat izražamo najlepšo zahvalo vsem, ki so kakorkoli pomagali, posebno pa pokrovitelju razstave ljubljanskemu Mestnemu svetu.

Kljub temu pa se sprašujemo, če se odgovorni forumi pri Zvezi študentov Jugoslavije in na univerzi sploh zanimajo za delovanje študentov ljubljanske univerze na tem področju. Na otvoritvi razstave v nedeljo, 29. maja dopoldne, za katero je

pridreditelj poslal preko sto vabil, ni bilo namreč niti enega predstavnika univerze in fakultet, čeprav so bili vabilni poleg rektorata tudi vsi dekanati.

Po vsem trudu, tekanju in pripravah ter skrbeh za čim boljše organizacijo razstave je tako nezainteresiranost, da ne rečem ignoriranje zelo boleče!

Res je, da se študent najprej zanima za študij in šele potem za vse ostalo, toda tudi študentska živnjenostna dejavnost je važna, ker pomaga vzgajati ne samo strokovnjaka, ampak tudi človeka. In zdi se mi, da bi se za to delovanje na univerzi tudi lahko zanimali, ne morda zaradi osebne zainteresiranosti, ampak ker je to njihova dolžnost.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

Upanam, da bo naslednje leto ob III. mednarodni razstavi študentske fotografije če že ne več materialne podpore, pa vsaj razumevanja. B. S.

ORFEJ SE JE SPUSTIL

Berber Mersad: Snubljenje (risba)

Koroški akademski oktet gostoval v Avstriji

500 kilometrov med rojaki

Kristali sonca padajo skozi prozorno modro streho avtobusa. Peljemo se v deželo, kjer so poštni nabiralniki rumeno opleskani in kjer so — davno — ustoličevali slovenske vojvode. Jezersko. Pod razdrapanimi gorami zalagamo še zadnje jugoslovanske kalorije. Se poslovilni pogledi skozi čudežno prosojni zrak na osonežne Julijce in — meja, carina, Republiki Österreich, po serpentinah navzdol. Začuden gledamo velikansko podobo svetnika, vtisnjeno v skalo ob cesti. V Železni Kapli pravi Pero: obvezna kapljica; zamenj, devize so dragocenost. Tu slišimo prvo nemščino in prvo slovenščino. Ze se avtobus splazi pod slavolokom s škofovskimi emblemi, ki so razobešeni nad cesto. Pred tednom je bila v Železni Kapli birma. Občutek, da smo v deželi z močno katoliškimi navadami, nas ne zapusti več.

no vsem jezerom, le da je obkoljeno z nemškimi hoteli. Med njimi je en sam slovenski, Korotan. Pravijo, da je med tujci zaradi jugoslovanskih jedilnih specialitet zelo cenjen.

Na avtobus je do vrha napojen s smehom. V Podravljah bo naš glavni štab. Tu v

miru urejamo zaporedja vtisov in si — saj smo turisti! — privoščimo popoldansko dremnaje. Zvečer bo imel naš Koroški akademski oktet koncert v Brnici. Ustavimo se v Beljaku. »Sladole, prosimo!« »Was??« »Sladolek, da!« »Aaaa?« »Decudiran zaključek, da je v mestih Slo-

venecv prav malo, kar se izkaže za resnično. V Brnici prisluškujemo zilski govoric in pozabimo na fotografske motive, razdalje, na to, da smo turisti. V nizki, podolgovati dvorani, ki je v resnici samo podaljšek gostilne, s preprostim klopmi, se slovensko ob-

poželenja, Stekleno menažeri- in v Tetovirano rožo — vse odlično režirano in izvrstno odigrano.

Tako lahko rečemo, da nam Williams ni tuj in da smo k premieri njegovega Orfeja prišli z že dokaj trdno ustvarjenim mnenjem o tem velikem in zanimivem ameriškem dramatik. Pa nas je Orfej vseeno presenetil, pretresel in vzdramil iz konvencionalne otrplosti. To je dramsko delo eksplozivne intenzivnosti, prvobitne, divje in nenavadne brutalnosti, silna kritika in svarilo pred zlom, ki je v ljudeh, vmes pa prizori, polni senzibilne khrke nežnosti in notranje duševne lepote, ki jo — začuden! — sami odkrivamo, ki napeto sledimo in upamo, da bo zmazala, pa se nam v kratkem, rezkem hipu vse skupaj podre in izgine; zlo je zmazalo. Ker se s tem sklepano ne moremo sprizjantiti, se ob naglem, nenadnem koncu skoraj trudoma zavemo in nekam pobiti vzdramimo s trpkim priokusom in morečim občutkom.

Williamsov Orfej ne trpi srednje poti — od gledalca terja odločitve: za ali proti. In težko se je odločiti za »proti«. Kljub ugovorom zaradi nenavadnosti sjueta in morda odvdatenosti za nas tuje problematike. Osebe Williamsove drame so izjemno ljudje v izjemnem okolju, nenavadnih življenjskih usod, burnega temperamenta in enkratnih npravi. Tako jih tudi vidimo; razlikujejo se od nas. Morda jim zavidamo njihovo pošteno odkritost, pripravljenost na vse, njihov hrepenec krik po življenju, ki ga živo občutijo do zadnjega vlakna svojega telesa. Morda pa nas tudi plaši njihov nenavaden temperament in bujne reakcije, lastne ljudem, ki so v bistvu sestavljeni iz grobih, še neoklesanih prvinskih elementov.

Toda najsi se odločimo tako ali drugače, si moramo vendar priznati, da nas Williams nikakor ni pustil hladne in neprizadete. In kadar dramatik uspe, da razgiba in razburi gledalce, v pozitivnem ali negativnem smislu, je svoj namen dosegel. Williamsu to v polni meri uspeva.

Seveda pa sam tekst ne zadostuje; od vsake posamezne uprizoritve je odvisno, kako in na kakšen način bo razburkala občinstvo. Goreča strastnost v izražanju najrazličnejših občutij in celovita neposnemljivost izraznih sredstev teksta, lahko deluje pri neprizadeti realizaciji ohlapno, nepristno in prisiljeno. Psihiza v dramu je vseskozi nabito polna z grozljivostjo, pomešano z brutalnostjo, sovražstvom in nizkotnih medsebojnih sumničev, kar se vse sprošča v hipnih, presenečujočih reakcijah na dremnajoč način in z originalnim reševanjem nastalih situacij, kljub temu, da je resume — brezizhodnost. Zaradi tega pretresljivega končnega akorda, ki ga nismo pričakovali, ker ga pač tudi nismo želeli in smo upali, da bo pisatelj le dokončno izpeljal lepo rešitev, ki jo je naslutil tik pred grozljivim koncem, odhajamo s predstave z bolečo glavno mučnim misli in neprijetnim občutkom sramu zaradi nas, ljudi, in tega, kar nosimo v

sebi, morda globoko skrito, a je Williams brezobzirno razgalil.

Ljubljanska uprizoritev v Jamnikovi režiji je nihala med dobrim in povprečnim, včasih le s komaj določljivo mejo. Ze sam Williamsov tekst se mestoma kar nekam zgublja v predolgovesti, konverzaciji in opisovanjih v stilu romanov, ki izhajajo na osem sto straneh in ki jih človek bere zlagoma in s presledki, čeprav so tudi zelo napeti. Jamnikova režija je te momente še bolj podarjala, vsaj v začetku. Pozneje je uprizoritev, v veliki meri tudi po zaslugi igralcev veliko pridobila na tempu in originalnosti ter neposredni razburljivosti vzdusja.

Drama Orfej se spušta prikazuje pulno in slaganu življenje nekoga majhnega mesteca na ameriškem Jugu. Ljudje, ki živijo v tem mestecu, se morda prav nič ne razlikujejo od meščanov katerega koli drugega podobnega kraja. Majhni so v svojem čustvovanju in omejeni v doživljanju in razumevanju, pa besno sovražijo vsakogar, ki se razlikuje od njih in ga želijo uničiti, kar tudi storijo. Z maščevalno naslodo in brez premisleka teptajo okoli sebe vse, kar se morda upira njihovemu konceptu.

Tu je tragični lik Carol Cutterove (Duša Počkajeva), bogataškega dekleta, ki je iz razočaranja začelo na pot prostitucije. Zaradi upora in trme te brezmejnega sovražstva in studa do vsega, kar jo obdaja, vedoma in hote pada vse globlje do dna blatnega brezna, a ostane pri vsem tem lep, svetel in čist lik.

Njej blizu je Val Kavir (Lojze Rozman), potepuški brezdomec, ki je v svojem čustvovanju in modrovanju še nekje na meji primitivnosti, toda je v svojem bistvu skrajno pošten, rden v načelih ter globok v čustvovanju. Sam zase in izobčen od okolice trmasto vztraja v svojem konceptu življenja, da na koncu na grozovit način umre. S tem drago plača svojo izjemnost.

Lady Terranceova (Stefka Drolčeva) je prav tako izjemen človek. Prisiljenko in tukjo po rodu, divjega temperamenta, je mrzla in trda okolica ni nikoli sprejela. Pa tudi njo že dolga leta ohranja pri življenju zgolj veliki sovražstvo zaradi krivic, razočaranj in ponižanj, ki jih je morala prenesti. Doživlja pa izjemno srečo — v trenutku največje radosti umre.

Tudi Vee Talbotova (Vida Juvanova), žena mrkega, nečloveško surovega šerifa (France Presetnik), se pred resničnostjo nečlovega življenja zateka v svoji odmaknjeni svet versko fantastičnih vizij, ki jih z nesporno roko, a toplim srčcem prenaša na slikarsko platno, zleč si razumevanja.

Ostali — obe klepetavi malomeščanki Dolly Hammaova in Beulah Binningsova ter njuna moža — Pes — Hamma (Helena Erjavčeva, Mila Kacičeva, Aleksander Valič ter Stane Cesnik) ustvarjajo vzdusje mesteca. — Jaba Terranca, Lady-nega moža, ki ji je ubil očeta in požgal domačijo, je igral Jože Zupan. — Boris Kralj kot David Cuttrere, Ladyin mladinski zapeljivec je bil togo figuriran. — Stefka Drolčeva je kot Lady Terranceova bila sprva krčevita in nespolečna, premalo naravnata in jujniško temperamentna. Pozneje je neposredno popustila, igrala se je razvnela in odlično zaigrala.

Prevod Mire Mihaličeve teče gladko, odsko; morda je sem pa tja kakšna beseda ali stavčna konstrukcija le preveč knjižna. — Scena Nika Matula je v stilu njegovih dosedanjih, je pa — kot vselej — uporabna, čeprav morda nekam prenatrpana. — Spremnega glasbo je napisal Bojan Adamič.

Williamsov Orfej, kot ga gledamo v ljubljanski uprizoritvi, nas še zmerom pretrese, to pa bolj zaradi samega teksta in avtorjevega umetniškega prijema, kakor pa zaradi uprizoritve same, pa četudi ne vpletemo sem pomislekov zaradi nekaterih režijskih detajlov. Kak drug tekst bi nas v enak ali podobni realizaciji pustil povsem hladne.

D. Kraljner

Miroslav Košta:

Zameglen dan

Ulice so se razlezle med hiše, ki so se ob njihovih bokih spenile

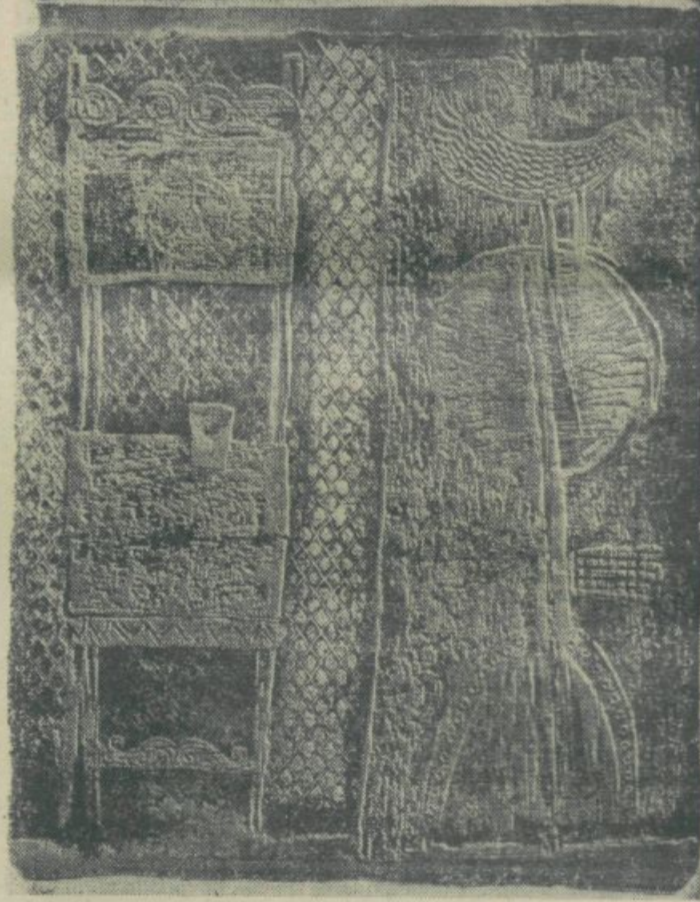
v velike mehurje.

Zaspane občestne svetilke se dušijo v megli.

Nekdo je ugrabil nebo, da ne bi jokalo v to sivino.

Globoko v meni je praznina izzvenelega krika

davnega poletnega dne.

Vojska: Stol in ptica (z razstave na festivalu v Zagrebu)

Dirljamo v Celovec. Tu se nam pridruži tovariš s Prosvetne zveze, ki nas bo odslej vodil. Vrbsko jezero je podob-

Miroslav Košta:

Trudni svečeniki

Svečeniki sonca smo bili, svečeniki prostosti, zelenih trat in cvetja, ki smo ga zalivali s svojim smehom, svečeniki ceste v prebujajočem se jutru, na katero smo stopili, svečeniki z maziljenimi očmi in obrbitimi telesi. Izenada je prišel Nekdo, preko neba potegnil zastor in prižgal mesec: zdaj čutimo svoja porasla telesa veneti in oči so nam karbidne svetilke v desetletjih neona. Cez utrujene ustnice se nam je razlil trpek nasmeh: Čas gazi v naša telesa.

Marijan Kramberger:

Gospa s psičkom

Mnogo si ni priborila od življenja: psa, ki ga sme prignati na potrebo, denar za masko čez obraz — rožnato, zanikerno masko mladosti:

dober posej, kadar je to prodajal Molči; če na vseh koncih in krajih visi čez njo nepopravljivo trudo meso, vti to res smešno? Glej, kako se nosi poraz, zapomni si zase, toda molči!

činstvo navduši za oktet. Priveditvi je prisostvoval tudi jugoslovanski konzul iz Celovca, tovariš Boris Trampuž s soprogo.

Naslednji dan smo se z Gosposvetskega polja pripeljali v Radlje. Dvoje velikih ključastih križev (domačin pravijo, da jih sploh ne opazijo več) na ospolju, kjer bo koncert, ne more zmotiti prisrčnega srečanja domačin in naših pevcev. Zvečer nas v Svečah pozdravi Dr. Zwitter. Zadnji dan: oktet snema za Radio Celovec, ogledujemo si mesto, fotografiramo se pred Lindwurmom, sprejem na jugoslovanskem konzulatu, slovo od tovarišev s Prosvetne zveze. Ob naši poti do meje v Sent Rupertu zapojejo Cirilovi pevci nad porušeno partizanom otožni Ecce homo. Koroška in koroški Slovenci — srečno!

Pestre produkcije AIU

Kot vsako leto je bila tudi v letošnjem študijskem letu vrsta produkcij slušateljev Akademije za igralsko umetnost. Nekatere so bolj uspele, druge manj. Če se sedaj ob koncu študijskega leta ozremo nazaj, vidimo, da so študentje AIU pod vodstvom svojih pedagogov imeli letos kar okrog deset produkcij vtešvi produkcije dramske igre ter ritmične gimnastike in plesa. Razen tega bodo do 1. julija, ko se zaključijo praktično delo na akademiji, imeli še dve produkciji in javno predstavo.

II. letnik dramske igre je pod vodstvom pred. Mire Dandlovo uprizoril dramatiszajo Tavčarjeve Visočke kronike, Vitomila Zupana kratek partizansko dramo Tri zapozle ure ter odlomke iz Petčevih Križev. Režijo je vodil št. II. sem. režije Andrej Stojan.

I. letnik dramske igre iz razreda prof. Slavka Jana je imel svojo edino produkcijo oziroma kontrolni nastop 1. junija. Razen produkcij dramske igre je bila v letnem semestru še produkcija vseh letnikov iz ritmične gimnastike in plesa pod vodstvom prof. Pina Mlakarja. Sredi junija bo imel III. letnik produkcijo iz umetniške besede. Ta študij vodi M. Saričeva, režijo Kralja Edipa, s katerim bodo nastopili, pa Mihaško Buzić, št. II. sem. režije.

Poleg številnih produkcij so študentji AIU gostovali s Shakespeareovo komedijo Kar hočete v Mariboru, Celju, na Delavskem odru v Ljubljani, v prvih dneh julija pa bi morali nastopiti tudi na Primorskih prireditvah. Ljubiti

IV. letnik dramske igre pod vodstvom prof. Vide Jovanove je imel v tem semestru poleg produkcije Dogodek v mestu Gogi, o kateri smo že pisali, še produkcijo Beževičeve drame Brez tretjega Režija št. IV. sem. režije Kemali Lilo. V glavnih vlogah so nastopili Anton Petje, Marija Benko in Lenka Ferencak. Isti letnik pripravlja letošnjo javno predstavo Gi-

randouxovega dela Za Lukrecijo v režiji Mira Kraglia. III. letnik dramske igre, slušatelji bon. predav. Janeza Jermana je imel letos dve produkciji: Shakespeareovo tragedijo Julij Cezar ter odlomke Othella in Hamleta. Isti letnik pripravlja Molierovega Ljudomrznika in Izsiljeno ženiče. Režijo vodi slušatelj IV. sem. režije Marko Marin.

THOMAS WOLFE:

Le mrtvi poznajo Brooklyn

Devet let časa mu je ostalo za pisanje. V tem času je delal s tako samoučujočo strastjo in energijo, da je ustvaril umetnine, za katere bi drug pisatelj potreboval vse svoje življenje. To delo mu ni prinašalo zadoščenja. Zavestno si ga je otežkočil, kot si je otežkočil vse drugo okrog sebe. Bilo mu je brezupen, pa vendar brezkompromisen boj z materijo. Prikazal nam je Ameriko, kakršno je videl sam. Ameriko Thomasa Wolfa.

Ni ga fanta, ki bi poznal Brooklyn skoz in skoz, kajti zapraviti bo moral vse svoje življenje, da bi se znašel v tem preletem za ... mestu. Kot sem rekel, stojim in čakam na svoj vlak, ko zagledam tega velikega fanta, kako kar stoji tam — prvič v življenju sem ga videl. No, videti je bil nekam divji, takoj sem »pazil, lepo se ga je našel, pa ga je vendar še kar dobro prenašal. Govoril je kar človeško in stopal je dovolj naravnost. No, potem pa ta veliki fant stopi k tistemu malemu fantu tam poleg, pa reče: »Kako bi prišel do Osemnajste Avenije in Sedemdesete ceste?«

»Jezus! Zadel si me, šef,« mu reče mali. »Nisem še dolgo tukaj. Kje bi to bilo?« mu reče. »Tam znanj nekje, v okraju Flatbush?«

»Ne,« reče veliki fant. »Nekje zunaj v Bensonhurstu. Vendar nisem bil še nikdar tam. Kako bi prišel tja?«

»Jezus,« reče mali, pa se praska po glavi — videl sem, da tale mali fant ne ve, kaj bi — »zadel si me, šef, Se nikdar nisem slišal za ta kraj. Ali ve kdo od vas, fantje, kje je to?« mu reče.

»Jasno,« rečem jaz. »To je zunaj v Bensonhurstu. Zlezi v Fourth Avenue express, izstopi pri Devetindeseti cesti, pelji se z lokalno progjo proti Sea Beachu, nato pa izstopi na križišču Osemnajste in Trinajstdesete Avenije in korakaj mimo štirih blokov. To je vse, kar ti je storiti,« mu rečem.

»Kaj pa šel?« se razburi nek pameten fant, ki ga še nikdar nisem videl. »Le kaj govoriš?« se je repenčil. Bil je pameten, videl sem. »Ta fant je znorel! Povem ti, kaj ti je storiti,« je rekel velikemu fantu. »Pri Sesti: rideseti moraš prestopiti na vlak, ki vozi proti West Endu,« mu je razlagal. »Izstopi pri križišču New Utrecht in Sednajste avenije. Korakaj dva bloka povprek, štiri bloke navzgor,« mu reče, »in prispel boš prav tja.« Oh, bil je pameten, ta fant, veste.

»Oh, kaj res?« mu rečem jaz. »Kdo pa je tebe toliko naučil?« Razjelil me je, ker je bil tako pameten. »Kako dolgo pa živiš tukaj?« ga vprašam.

»Vse svoje življenje,« mi reče. »Rodil sem se v Williamsburgu. In o tem mestu ti lahko povem stvari, ki jih še nikoli nisi slišal,« mi reče.

»Kaj res?« rečem jaz. »Res,« reče on. »No, potem pa mi lahko o tem mestu poveš stvari, ki jih tudi nihče drug še nikoli ni slišal. Morda te stvari ustvarjajo sanj, ponoči,« mu rečem, »ponoči, preden greš spat — če ne izrežuješ papirnatih punčk.«

»Oh, kaj res?« mi reče. »Zelo si pameten, kajne?«

»Oh, ne vem, kaj bi rekel,« mu rečem. »Moja glava je taka, da je do zdaj ptiči še niso uporabljali namesto Lincolnovega spomenika,« mu rečem. »Ampak dovolj sem pameten, da spoznam oslarijo, če jo vidim.«

»Kaj res?« mi reče. »Pameten fant, kaj? Vidiš, tako si pameten, da te bo nekega dne nekdo pobožal naravnost po smrčku,« mi reče. »Tako zelo si pameten.«

No, pritisnil bi ga, kjer je bil in kakršen je bil, pa je prihajal moj vlak in rekel sem mu samo: »Ze prav, opica! Zal mi je, da ne morem ostati in poskrbeti zate, ampak še te bom videl, upam, da na pokopališču.«

Potem pa rečem tistemu velikemu fantu, ki je ves čas stal poleg: »Ti pa pojdi z menoj,« mu rečem. Ko sva stala v vlaku, mu rečem: »Kam pa nameravaš v Bensonhurstu? Katero številko iščeš?« mu rečem. Veste — mislil sem si, da bi mu mogel pomagati, če bi mi povedal naslov.

»Oh,« mi reče, »nobene številke ne iščem. Nobene številke ne poznam tam zunaj.«

»Kaj pa potem hočeš tam zunaj?« rečem jaz.

»Oh,« reče tisti fant, »grem kar tako, da si ogledam kraj. Všeč mi je njegovo ime — Bensonhurst, saj veš — pa sem si rekel, da se bom spravlil tja in si ga ogledal.«

»Kaj me hočeš vleči za nos?« mu rečem. »Kaj bi me rad imel za norca?« Veste mislil sem, da bi fant rad bil pameten.

»Ne,« mi reče, »govorim ti resnico. Rad hodim okrog in si ogledujem okraje s čednim, meni, kakršno je to. Rad hodim okrog in si ogledujem vse okraje, kar jih je,« mi reče.

»Kako pa veš, da sploh so takšni okraje,« mu rečem, »če še nikoli nisi bil tam?«

»Oh,« mi reče, »imam zemljevid.«

»Zemljevid?« rečem jaz.

»Jasno,« mi reče, »zemljevid imam, kjer najderi vse te okraje. Vedno, kadar grem okrog, ga vzamem s sabo,« mi reče.

In Jezus! Tedaj ga je izvlekel iz žepa in bog mi pomagaj, res ga je imel — govoril je resnico — velik zemljevid celega prekletega za ... mesta z vsemi različnimi okraji. Saj veste — Canarski, pa East New York, pa Flatbush, Bensonhurst, South Brooklyn, The Heights, Bay Ridge, Greenpernt — vse prekleto mesto je imel na tistem zemljevidu.

»Si bil v katerem teh krajev?« rečem jaz.

»Jasno,« mi reče, »bil sem skoraj v vseh. Prav večer sem bil spodaj v Red Hooku,« mi reče.

»Jezus! V Red Hooku?« rečem jaz. »Kaj pa si imel tam spodaj?«

»Oh,« mi reče, »nič posebnega. Kar sprehajal sem se, Oglasil sem se v mnogih točilnicah in kar je še tega,« mi reče, »ampak večino časa sem se kar sprehajal.«

»Kar sprehajal?« rečem jaz.

»Seveda,« mi reče, »ogledoval sem se, veš.«

»Kod pa si hodil?« ga vprašam.

»Oh,« mi reče, »ne vem več, kako se tisti kraj imenuje,« mogel pa bi ga najti na zemljevidu,« mi reče, »Nekoč sem se sprehajal po širokih poljih, kjer ni bilo nobene hiše,« mi reče, »tam preko pa sem videl ladje, vse razsvetljene. Nakladaljo so jih. No, sprehajal sem se po tistih poljih,« mi reče, »od kod se vidijo ladje.«

»Seveda,« rečem jaz, »vem, kje si bil. Bil si spodaj v Erie Basinu.«

»Kajpa,« reče on, »mislil sem si, da se tako imenuje. Imeljo nekaj tistih velikih dvigal in žerjavov in so nakladali ladje. In v suhem doku sem videl nekaj ladje, vse razsvetljene: in tako sem se sprehajal po tistem polju, od koder se vidijo ladje,« mi reče.

»In kje si počel potem?« rečem jaz.

»Oh,« reč on, »nič posebnega. Čez nekaj časa sem se vrnil čez tista široka polja in se oglasil v mnogih točilnicah in kar je še tega in popil kak kozarček.«

»Pa se ni nič zgodilo, ko si se tam oglasil?« rečem jaz.

»Ne,« reče on. »Nič posebnega. V eni teh točilnic so bili nekateri fantje pijani in so začeli pretepet, pa so jih vrgli ven,« mi reče, »in potem je eden teh fantov skušal priti nazaj, pa je točaj potegnil izpod pulta svojo basebalsko palico in fant se je potolažil.«

»Jezus!« sem rekel. »Red Hook?«

»S«veda,« reče on. »Tam sem bil, res je.«

»No, boljše zate, da ne hodiš tam blizu,« rečem jaz. »Čim dlje si od tam, tem boljše zate.«

»Zakaj?« reče on. »Kaj je narobe s tem krajem?«

»Oh,« rečem jaz, »to je prav takšen kraj, da je dobro, če si daleč proč od njega. To je prav takšen kraj, da je boljše, če se ga izogibaš.«

»Zakaj?« mi reče, »Zakaj je tak?«

Jezus! Kaj naj počnem s fantom, ki je tako trd? Videl sem, da nima nobenega smisla, da bi mu karkoli razlagal, saj ne bi vedil, o čem govornim, in tako sem mu samo rekel: »Oh, nič. Lahko bi izgubil tam spodaj, to je vse.«

»Izgubil?« reče on. »Ne, ne bi izgubil. Saj imam zemljevid,« mi reče.

Zemljevid! Red Hook! Jezus!

Nato mi je fant začel zadajati neumna vprašanja vseh vrst: kako velik je Brooklyn in če se znajdem v njem in koliko časa bi potreboval, da bi spoznal Brooklyn.

»Poslušaj,« mu rečem jaz. »To misel si kar zdaj izbij iz glave,« mu rečem, »Nikoli ne boš spoznal Brooklyn,« mu rečem. »Nič v tisoč letih, jaz živim tukaj že vse svoje življenje,« mu rečem, »pa se zdaj ne vem vsega, kar bi moral vedeti o njem. Kako moreš tvoj pričakovati, da boš spoznal B-

Bogato in kristno srečanje

(Posebni dopis iz Zagreba za Tribuno)

Prvi Majski študentovski festival je bil prirejen leta 1947 kot manifestacija kulturnega življenja študentov zagrebške univerze. To je bila prva skupina prireditev vseh fakultet. Festival je izšel iz želja in potrebe študentov, da bi v novi sredini in novih družbenih pogojih pokazali svoja stremeljenja v kulturno umetniškem delu.

Ko je otvoril letošnji XIV. študentovski festival, je pokrovitelj te velike prireditve predsednik Mestnega ljudskega odbora tovariš Večeslav Holjevac poudaril, da so imeli študentje v vseh prejšnjih letih od osebovoditve sem neprestano vidno vlogo v kulturnem življenju mesta. Festival je bil najprej pregled kulturnega stvarjanja zagrebških študentov, ki so se, dalje pogostejšim gostovanjem študentovskih društev in skupin iz ostalih jugoslovanskih mest. Sedaj je festival postal ogledalo umetnosti in intelektualnih interesov jugoslovanskih študentov in njihovega zanimanja ter aktivnega poseganja v umetnostna vprašanja.

V programu XIV. jugoslovanskega festivala so sodelovala tri študentovska kulturno umetniška društva, sedem študentovskih gledališč in dramskih sekcij ter eno inozemsko študentovsko gledališče kot gost, dva pevška zbora in en orkester. Študentje starih glasbenih, treh likovnih in ene igralne akademije ter študentje-pesniki iz vseh jugoslovanskih univerzitetnih središč. Pripravili so enajst dramskih in tri folklorne nastope, osem koncertov, eno razstavo, razgovor o posniji in seminar iz zgodovine glasbe. Takoj je treba pomisliti, da so bila posamezna univerzitetna središča zastopana samo s folklorno skupino (Skopje, Sarajevo), kar nikoli ne more biti celovit prikaz kulturnega delovanja njihovih študentov. To dejstvo je že v naprej zmanjšalo obseg in pomen letošnjega festivala in vsakekor vplivalo tudi na sam repertoar.

pogojeno), je bila toliko večja napaka, ker med umetniškimi akademijami in društvi skoraj ni nobenih vezí in sodelovanj. Festivalnim koncertom lahko očitamo, da razen Chopinovega koncerta niso imeli neke izrazite in določene fiziognomije. Druga napaka je bila, da sta z lastnimi kompozicijami nastopila samo dva študenta (Rajko Maksimović, Berislav Popović — Beograd). Od in-

Prvak ljubljanske Drame S'one Sever je bral poetični i st med točkami, ki jih je izvajal Akademski pevski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane na študentovskem festivalu v Zagrebu

terpretatorjev je treba omeniti (po kronološkem redu nastopov) ljubljansko harfistko Lučko Kuret, pevko Ljiljano Molnar in pianistko Boženo Griner (Sarajevo), zagrebška pianistka Vladimirka Krpana in Dubravko Detoni, beograjskega pianista Branka Opačića in flavtista Tahira Kulenovića. Od dirigentov je treba omeniti Evgenia Gvozdanovića in Mira Belenarića.

V sklopu festivalskih koncertov je bil letos tudi seminar iz zgodovine glasbe. S samo tremi samostojnimi nagrami (študentje iz Beograda, Zagreba in Ljubljane), čeprav je bila ljubljanska prevedla lokalna, je pokazal na najnost takih srečanj, se posebno zaradi velikih potreb novih muzikoloških ustanov po strokovnih kadrih, ki imajo prav na teh nastopih priliko, da s svojim delom pridejo pred javnost.

Izven festivalskih koncertov je bil koncert lahke glasbe (Zabavni orkester, Novi Sad), kjer je treba pohvaliti trio Josipa Lorberka, instrumentaliste Triva Petrovića (boben) in Jura Martinića (tenorsaksofon) ter vokalnico solistko Ljiljano Petrović, njem koncerti Akademskega zbora, Tone Tomšič iz Ljubljane in koncert Akademskega zbora Ivan Goran Kovačić (Zagreb). Slednji koncert je bil posvečen jubileju istrskega skladatelja Ivana Matejčića Ronjčeva.

Od folklornih skupin je imel najuspešnejši nastop SKUD Slobodan Princip Seljo (Sarajevo). Zanimivo je pripomniti, da koreografija sarajevske skupine teži k haterim stilizacijam v obnubi narodne umetnosti, medtem ko si koreografija folklorne skupine SKUD Ivan Goran Kovačić prizadeva ohraniti izvorno obliko narodnega ustvarjanja. Z nedeljnim simpatijami je bila sprejeta tudi skupina SKUD Mirce Acev (Skopje), čeprav jim lahko zamerimo metodo pristopanja k folklornemu. Tako je bila glasbeno spremljava sestavljena iz flavte, kitare in neke vrste jazz-bonabita, kar je sicer v navadi pri kavarnskih in trških ansamblih.

Poleg folklorne so največ zanimanja vzbudile dramske predstave. Repertoar je bil zares raznolik in pisan, celo v slabem smislu. To dejstvo zahteva solidno repertoarno politiko študentovskih gledališč. Ta svobodno izbirajo iz zakladnice klasičnih del (kot večina študentovskih gledališč) ali iz sodobnih del, toda jasno je, da se najlepše perspektive študentovskih amaterskih gledališč odpirajo prav v domači drami. Tako štejejo med najbolj uspešne predstave Grotovske Djordja Lebovića (SKUD Zikica Jovanovića Španac Beograd) in Cirka A. Obrenovića in Dj. Lebovića (SEK Zagreb). Sicer pa do danes še ni bilo primera, da bi kakšno študentovsko gledališče stopilo v stik z mladimi piscem (morda ne tako izkušenim kot sta Lebović in Obrenović), ki bi za njih pisal dela, katera bi bila brez negotovosti o njihovi usodi in kar je še važnejše, mladi pisec bi se ob tem učil o pogojih in zakonih pisane dramskih tekstov. Beograjski študentje so nastopili z že omenjenimi Grotovskimi in Medajloni O'Henryja (SKUD Branko Krsmanović). V prvi predstavi je treba omeniti Vladimirko Popovića kot igralca, v drugi pa ves ansambel, ki se je odlikoval s smelostjo in sposobnostjo za eksperimentno improvizacijo. Zdi se, da je bil to poleg študentskega eksperimentalnega kazališča iz Zagreba (izvajalo je še Tripče de Utočje in

Novelo o Stancu M. Drliču) najbolj ansambel na festivalu. Študentje AKU iz Zagreba so priredili večer A. P. Čehova, dočim (mimogrede povedano) zagrebška gledališča niso v celoti imela podobnega poizkusa, čeprav je letošnje leto Čehovo ljubljeno leto.

Zadnji dan so gosti iz Parme (Centro universitario teatrale di Parma) izvajali Plautovo Mostelario. Isti večer so priredili tudi sestanek pesnikov v okviru renominiranega Književnega peka. Festival je postavil pred nas precej zaključkov. Konec koncev, to ni bil prav festival, temveč pregled, ki nam ni pokazal samo delo študentov, ampak tudi njihove uspehe.

Marko Lehpamer

Prizor iz produkcije III. letnika dramske igre Shakespeareove tragedije Julij Cezar v režiji Marka Marijana in glavnih vlogah Boža Vovka, Borisa Juha, Antona Slodnjaka, Braneta Ivanca, Toneta Kočičnika

OŽIVLJANJE PRETEKLOSTI

Glavna naloga kulturne in zgodovinskega zavoda »Borec« je, da izdaja in posreduje bračnem, zlasti mladini, literarna in strokovna dela s tematiko narodnoosvobodilnega boja

Leta 1949 je Glavni odbor Zveze borcev NOV Slovenije začel izdajati revijo »Borec«, ki uspešno seznanja bračla z neposredno jugoslovansko preteklostjo in revolucionarnim bojem naprednih sil v svetu. Leta 1958 je Glavni odbor Zveze borcev NOV, da bi pospešil izdajanje knjig s tematiko narodnoosvobodilnega boja, ustanovil založbo »Borec«. Založba je v dveh letih izdala 12 knjig. Zaradi uspešnega dela in vedno večjega povpraševanja po delih, ki jih je Založba izdajala, jo je Glavni odbor Zveze borcev januarja letos preimenoval v Kulturni, prosvetni in zgodovinski zavod »Borec«. Ta je doslej izdal že 6 knjig. Zavod je prevzel tudi skrb za kulturne okolice delovnega človeka. Posreduje tudi izdelke uporabne umetnosti, reprodukcije naših in tujih umetnikov, kar smo doslej na našem trgu pogrešali.

Dvoje zadnjih del, s katerima je zavod »Borec« obogatil

naš knjižni trg, sta »Dnevnik partizana« I. del in »Nürnberški proces« v dveh knjigah. Nemška publicista Joe J. Heydecker in Johannes Ceab sta na podlagi dokumentarnega gradiva mednarodnega vojaškega sodišča v Nürnbergu živo opisala sredstva, ki se jih je v 12 letih svoje vladavine posluževal nacizem za uresničevanje svojih načrtov. 1. oktobra 1946 je Mednarodno vojaško sodišče, ki so ga sestavljali predstavniki ZDA, SZ, Velike Britanije in Francije, izrekel 22 obsodb nad vodilnimi nacističnimi hudodelci. Avtorja prepustita sodbo zgodovinarjem če so bili obsojeni vsi, ki so zaslužili pravično kazen, ker so zakrivilili smrt milijonov, razdejanje, gorje in največje podlosti v zgodovini človeštva, čeprav bralec najde v delu tudi take podatke.

Ko je nemška buržoazija 30. januarja 1933 v strahu pred delavskim razredom izročila oblast nacionalistični stranki, je ta hotela najprej onemogočiti delovanje komunistični partiji Nemčije kot najmočnejši opozicijski stranki v državi. Nacionalistični voditelji so ukazali zažgati poslopje državnega zbora in tega obdolžili komuniste, kar je bil povod za njihove masovne aretacije. Göring je na nürnberškem procesu izpovedal, da je zamisel koncentracijskih taborišč nastala z udarnim nastopom zoper funkcionarje komunistične partije, ki jih je bilo vendar na tisoče in so morali v zaščitni pripor. Tu so jih pretepali, »silili so jih piti slankov lug, da so jetniki v vročih dneh zamažali hlepeli po požirku vode«. Ali »... morali (so) plezati na drevesa; v vrhovih so morali čepeti ure in ure in v presledkih vzvikati: kuku, kuku...«. To so bile začetne oblike mučenja ljudi, ki so jih pozneje »izpopolnili« in so dobili podobo Osviecienca.

Nemški tisk je moral o tem molčati. »Bojko tirajte takšno Nemčijo!« je bil klic, ki se je oglasal v inozemstvu kot prirodna reakcija. Ze je Goebbels našel »odgovor«: Vse to je samo zlohotno natočevanje ino-

zemstva, ostudna gonja z grozovitostmi, ki jo uprizarja mednarodno, svetovno židovstvo«. Sledil je demagoški boj zoper žide, ki ga je med drugo svetovno vojno zaključila »dokončna rešitev« židovskega vprašanja, kar je v nacionalistični terminologiji pomenilo pokol ali plinske celice v koncentracijskih taboriščih. Mnogi tega niso dotakali. Umrl so med najrazličnejšimi mučenji v taboriščih, na cestah in drugod. Usode Židov so delili milijoni evropskih ljudi, mnogi le zato, ker niso pripadali »nadjudem«. Tudi mnogo Slovencev je bilo med njimi in marsikatera slovenska družina je po osvoboditvi zamažala pričakovala svojca.

»Pogodb se držimo samo tako dolgo, dokler nam koristijo«, je bilo načelo nacionalističnega režima v mednarodni politiki. Leta 1933 je Nemčija izstopila iz Društva narodov in se začela pripravljati na vojno. V Berlinu pripravljenu nacionalističnemu puču na Dunaju, ko je krdele SS v vladni palači umorili predsednika avstrijske vlade (1934), je sledila zasedba Porurja 1938. Nasilni priključitvi Avstrije je sledila zasedba Češkoslovaške republike (15. III. 1939), čeprav je Hitler pol leta prej zagovarjal, »... mi ne maramo nobenih Čehov«. Z napadom na Poljsko je nacionalistični režim, ki je neprestano poudarjal svojo miroljubnost, naporno sprožil drugo svetovno vojno. Ta se je po logični nujnosti morala končati s porazom Nemčije in njenih zaveznikov.

Avtorja nam ilustrativno so odvažali tudi obleke, lase opisujeta postopanje s prebivalstvom v zasedenih pokrajinah in okupacijski teror. Naloga okupacijskih oblasti je bila, da izkoriščajo nacionalno bogastvo in prisilijo prebivalstvo, da »prispeva« vse, kar zmore, za nemško zmago. Če prelistamo knjigo — v Nemčijo in zlato zobjove pobitih v koncentracijskih taboriščih.

Bralec, ki bo prebral »Nürnberški proces«, bo želel pozabiti dogodke polpreteklih dni, a je vendar prav, da delo pre-

beremo. To je klic človeštva, naj bo v prihodnosti mir, svoboda in enakopravnost osnovna misel in odnosi med ljudmi, za katero so se tako dostojno bojevali naši narodi v narodnoosvobodilnem boju in za katero teže tudi danes.

Hinko Bratovž — Oki nam v I. delu »Dnevnik partizana« opisuje dogodke, ki jih je doživljala partizanska enota v tem velikem boju. Partizanski dnevnik je na knjižnem trgu redkost in že zaradi tega bi ga bilo veselje. Avtor sam pove, da pisanje dnevnika med vsakodnevnimi boji ni bilo lahko. Bila je tudi nevarnost, da pride v roke okupatorju, zato je bilo potrebno predvno zapisovane podatke, da jih okupator ne bi razbral.

Oki je bil v začetku aktivist v Ljubljani. Konec junija 1942 ga je okupator v znanih junijskih blokadah zajel in ga poslal v internacijo. Tu je tudi začetek Okijevega dnevnika. Vlak, ki je peljal interniranca v Italijo, so napadli partizani in jih osvobodili. Oki se jim je priključil in postal borec krimskega odreda. Podrobno opisuje partizansko življenje, ljudi, partizanske akcije in okupatorjev teror, ki ni poznal meja. Dnevnik bo vsakdo z veseljem prebral, posebno mladina, kajti pomenil ji bo dobro gradivo pri ustvarjanju resnične podobe partizanskega življenja. Tudi zgodovinar, ki proučuje narodnoosvobodilni boj, bo dobil v njem nove podatke. Hkrati tudi dnevniki neprecenljive primere poštenosti in tovarštva. Priča pa tudi o naporih in pomanjkanju. Kdo ne bi zaprl očesa, ko je zavrnil na šotorskem križu sredi gozda ranjeni tovariščil odrezal nogo. Kdo ne bi bil izmučen po nekajdnevni pohodih in bojih, ko je sovražnik neprestano sledil partizanski enoti. Pripoveduje pa tudi o veselih dneih partizanskega življenja, o uspešnih pohodih in zmagah nad sovražnikom, pa čeprav je bil ta številčno močnejši in bolje oborožen.

Upajamo, da bo zavod »Borec« prav kmalu izdal drugi del Okijevega dnevnika in nam tako posreduje tudi zanimive dogodke iz časov po kapitulaciji Italije.

Mladi razstavljajo

NA PREDVEČER DNEVA MLADOSTI SO V JAKOPIČEVEM PAVILJONU ODPRELI SVOJNO RAZSTAVO MLADINSKE REVIE MLADA POTA. UMETNIŠKA ŽIRIJA, KI O JO SESTAVLJAJE AKADEMSKI SLIKARJI FRANCE MIH ELIČ, IVE SUBIČ IN NIKOLAJ OMERZA, JE OD PREKO 600 PO SLANIH PRISPEVKOV 72 AVTORJEV IZBRALA ZA RAZSTAVO DVADESET AVTORJEV IN FODELIJA SEDEM NAGRAD V VIŠINI 19.000 DIN. NAGRAJENCI: BERBER M ERASD, STUDENT I LETNIKA AUU, LITOGRAFSKI VA JENEZ IGOR DOLENC, SAŠA BUCAN-AMATER, STUDENT V. LETNIKA AUU VLADKA ZUPAN, DVAJSETLETNI USL UZBENEZ FRANCE ANZEL, KLAVDIO PALČIČ, STUDENT AMATER IZ TRSTA IN LEOPOLD HOCEVAR, DIJAK TR BOVELJSKE GIMNAZIJE.

Razstava v Jakopičevem paviljonu je plod že drugega likovnega natečaja revije Mlada pota. Leta, zanimiva in razbujana revija, si je skoraj vsa leta prizadevala, da bi poleg ostalih mladih talentov zbrala okoli sebe tudi mlade likovne ustvarjalce. To ji je popolnoma uspelo. Vrsta mladih ljudi, ki so jim Mlada pota bila prvi mentor

na področju likovne umetnosti, danes poglablja znanje na AUU. Vredno pa je tudi to, da so razstava raki obliki in jim da možnost objave najboljših prispevkov, tudi mlade likovnike — samorastnike — ki ostajajo in bodo ustvarjali v svojih poklicih, vendar jim je likovna kreativnost duhovna in kulturna potreba. Ravno tem posveča revija veliko skrb, in kar presenečeni smo nad izrazitostjo in neposrednostjo teh samorastnikov, bodisi na istih revijah, bodisi na razstavi sami.

Poleg tega pa ne zanemarja likovne vzgoje mladih bralecev. Stevilne umetniške reprodukcije ter vrsta razprav in člankov iz domačih in tuje likovne umetnosti v preteklosti in danes, kaže na to.

Razstava sama pa je dogodek v našem likovnem življenju in je kot celota homogeno, Orientalno lirični motivi pronačena Berberja Mersada, s pravilnim prizvokom nam nekoliko tujega mlajša lepo prehajajo v strogo linije in enostavnost oblike primitivno kmečkega okolja, ki ga na samosvoj način, z gorenjsko noto tlišča litografski vajence Igor Dolenc, pa preko tehnične iznajdlivosti Búčana, spretno uporabljenega znanja grafičnih tehnik v kreativne namene študentke Zupanove, pa Anželove karakterne skice, do vzorcev za tekstil gojenj Šole za

umetno obrt, vse se prepleta v intimno celoto, ki ji mladostni idealizem in zanos daje poseben čar.

Ob risbah dvajsetletnega kmetia iz Poljanke doline se zaustavijo. Nehoti se ti od nekod prihitijo grenak občutek v usta. Pa ne zaradi njegovih tragično kariranih človeških obrazov, ki so originalni, voljavo in kmetov, paš pa ob misli, da z likovno vzgojo nekaj ni v redu, da v vseh stikamo biti, kakor v umetnosti, tako tudi v estetski zgodi, preveč moderni ali pa neživljenjski.

Tudi čiste rlike Igorja Dolenca vzbujajo velike misli, ki bi jih morda ne bilo napačno na kakšnem drugem mestu podrobneje razplesti.

Kad svojimi delom pa se bo verjetno morala zamisliti tudi Akademija upodablajočih umetnosti. Saj ravno razstavijena dela njenih študentov kažejo, da v njihovi vzgoji nekaj ni v redu.

Uredništvu revije Mlada pota vsa čast. Z drugo likovno razstavo ni reprezentiralo samo svoja dela na tem področju, ampak je tudi prikazalo, v prerez sicer, likovno ustvarjanje mladincev iz Slovenije, bodisi amaterjev, študentov AUU, bodisi dijakov Šole za umetno obrt. Ze samo to je veliko. Morda pa se bo ob razstavi kdo tudi zamislil... »re

gode doletiti starost. Bil je tak, kot da bi ga raztopil močan nali in ga vtokel v zemljo. Najmlajši je bil svež kmečki fant z jasnimi, začudenimi očmi. Najbrž jih ni imel več kot šestnajst. Se trije so bili: mlad moč pri tridesetih, imel je dihurji obeh in zelo malo gornjih zob. Korakal je oprezno in njegove občutljive noge očitno niso bile vajene dela, ki jim ga je nalagal. Bil je triumf umazane elegancije. Zavihal si je bil ovrtnik sukničja in porinil roke globoke v žepa, koštena ramena pa je pri hoji porival naprej, kot bi kljub vročemu dnevu prezebal. V ustnem kotu mu je visela zmečkana cigareta in ko je govoril, je koraj zganil z ustnicami.

Od vse petorice je bilo le na dveh videti znake pristnega klateštva. Prvi je bil majhen, z razbrzdanim obrazom in očji je imel trde in mrzle kot ahaf. Crta njegovih ust je bila tanka in poševna.

Drugi, okrog petdeset let star, je imel mogočno zbijajočo se postavo in razrit obraz poklicnega klateža. Obraz in postava sta izžarevala svojevzrečno brutalno plemenitost. Na tem obrazu, razbitem in kakor izsekane iz granitne skale, je bilo močeno brati strašno zgodbo njegovih potovanj — zgodbo o trušču razbijajočih koles in enoličnosti neskončnih cest, o krvavih pretepih in brezobzirnih ubojih, o barbarskih divljah, o divjih, krutih in samotnih razdaljah Amerike.

Po sem naravno je bilo, da je bil vodja. Stopal je močje, ravnodušno, ne da bi se po kom ozrl in se mogočno zibal. Ustavil se je, segel v žep in si zvil cigareto, ki jo je prižgal z enim samim vzgibom roke. Medtem je deček vse čas pobiral stopinje za njim in mu nepremično zrl v široki hrbet. Ko se je močje ustavljal, je deček prišel vstric, se prav tako ustavljal in ga še za trenutek gledal, nekoliko negotovo, toda še vedno z istim izrazom nemajnega zaupanja.

Klatež, ki se mu je dim počasi sukiljal iz nosnice, se je premaknil in nadaljeval svojo mogočno, zbijajočo se hojo. Dečku ni rekel ničesar. Kmalu pa je spregovoril, grobo, toda z nekakšno robato prijaznostjo:

»Kam greš, dečko? V Veliko Mesto?«
»Fant je močje prikimal. Zdelo se je, da bo nekaj rekel. Vendar ni rekel ničesar.«
»Si že bil tam?« je vprašal močje.
»Ne,« je rekel fant.
»Se prvič klatiš po cestah, kaj?«
»Ja,« je rekel fant.
»Kaj je bilo narobe?« se je zarežal močje.
»Preveč krav na farmi, ki jih je treba molsti, kaj? Je bilo to?«
Fant se je za trenutek negotovo zarežal. »Ja.«
»Sem si mislil,« je rekel klatež in se robato zahetel. »Jezus! Spoznam vas na miljo daleč... Prav,« mu je rekel z grobo, osorno prijaznostjo, »če greš v Veliko Mesto, se me drži. Tudi jaz grem tja.«
»Ja,« se je vmešal mali močje z ustmi, podobnimi brazgotini. Zarežal se je: »Ja. Drži se Bulla, dečko. Spravi te bo skoz. Pokazal ti bo — svet, nič te ne vlečem! Peljal te bo k Limonadnemu jezeru in v Kruhovo dolino — saj ga boš, Bull, kaj? Pokazal ti bo, na katerih drevesih rastejo šunke in kje koruza zori na grmovju — saj je tako, kajne, Bull?« Posmehljivo je spetal: »Drži se Bulla, fantek, pa boš nosil bisere... A-a-ah! Smrkavec!« Glas se mu je naenkrat spremljal v renčeto hudobnost.
»Kaj za vraga misliš, da smo, smrkavec! — Same težave z vami!... Čisto v redu nam je bilo, preden so začeli prihajati vsi ti smrkavci!... Zakaj za vraga naj bi se ukvarjali z njimi!« je hudobno renčal. »Kaj za vraga misliš, da sem — dojilja ali kaj? Zgubi se, fantek,« je grčal in nenadoma dvignil pest, kot bi ga hotel udariti. »Izgini! Kaj naj počnem s tabo!... Pojdi zdaj... Za vraga, izgubi se že vendar, dokler te ne treščim po glavi.«
Bull se je za trenutek obrnil in s potledom močje ošinil malega klateža.
»Poslušaj, Mugi!« je mirno spregovoril. »Zdaj pa pusti fanta pri miru. Fant ostane, ti je jasno?«
»A-a-ah!« je mrko zahropel mali. — »Kaj pa se gremo, no? Kaj smo — otroški vrtec, ali kaj?«

»Kam greš, dečko?« je rekel Bull, »saj si me slišal, kaj?«
»A-a-ah, pri vseh hudicih!« je mrmral mali. »Jaz že ne bom — pestoval dojenčkov.«
»Saj si slišal, kar sem rekel, kaj?« je pono il Bull. V glasu mu je trepetala groznja.
»Slišal sem te. Ja!« je mrmral mali.
»No, ničesar več nočem slišati iz tvoje govca. Rekel sem, da fant ostane — in fant ostane.«
Mali je tiho mrmral vase, rekel pa ni ničesar več. Bull je še nekaj časa mrko zrl vanj, potem pa se je obrnil, se prestopil in sedel na vozček, prislomljen k steni barake.
»Pridi, dečko,« je rekel grobo in bruskal po žepu za cigareto. Fant se je napotil proti vozčku.
»Imaš kaj čikov?« je rekel močje in še vedno bruskal po žepu. Fant je izvlekel zavoj cigaret in mu ga ponudil. Bull si je izbral cigareto, jo prižgal z enim samim gibom in s široko, mogočno kretnjo spustil zavoj v žep.
»Hvala,« je rekel in jedki dim se mu je pričel sukljati krog nosnic. »Sedi, dečko.«
Fant je sedel poleg moča. Dva klateža sta se spogledala, se prekanjeno nasmehnila, potem pa je mali, umazani gizdalni sunkoma stresel z glavo, se zarežal z vdrtimi, brezobzirnimi usti in porogljivo zamrmral:
»Jezus!«
Bull ni rekel ničesar. Sedel je in kadil, nekoliko nagnjen naprej, trden kot skala. Skoraj se je že stemnilo. Se je bila v zraku medva večerna svetloba, toda na brezobzirnem nebu so se že začele lesketati velike zvezde. Nekje v gozdu je tekla voda. Od neke daleč daleč si lahko na pol slišal, na pol slutil enakomerno ropotanje vlaka. Fant je sedel in miroval. Prisluskoval je v mrak in molčal.

Prev. L. Kralj

Apollonio Zvest: Poletno popoldne

dar nisem. Strah me je za- držal, strah, da bom nekoga razočaral, nekoga, ki ga ljubim.

Nekaj časa sem bil čisto le- sen. A toplota ženskega telesa te segreje, počasi dvigne ro- ko, objame telo, ki bi lahko nekoč bilo tvoje, samo tvoje. In drobce sreče je v tem... Pa njeni lasje. Lepe dolge ki- te, ki jih danes nima več.

»Oprosti, sanjalo se mi je, da padam in brezno, pa sem morda res kričal.«

»Lahko noč!«
Obrnil se je k steni. Sena- prej sem strmel v vrata. Sko- zi špranjo je svetila luč. Men- da iz hodnika. Zunaj je padal dež in vijoličasti bliski so od časa do časa osvetlili sluzasto rdeče strehe. V sobi so smr- čala utrujena telesa.

Rekli so, da je tuberkuloz- na in da je zato prišla iz me- sta na deželo. Dolgo časa sem verjel to, bil z njo, kakor s sestro. A ona tega ni hotela. Zanimal sem jo, kot muzealca zanima star, sprhel predmet. Vtepla si je v glavo, da sem poseben predmet v muzeju moštva.

»Ali imaš rad Majo?«

»Te to zanima kot sestro?«
»Ne ravno, ampak zdi se mi, da še nikoli nisi imel ženske. To mi že lahko poveš, kot sestri. — Zakaj molčiš in gle- daš tako zamorjeno?«

»Če ti ni kaj prav, si po- išči drugega prijatelja.«

»Nočeš biti več moj brat?«

»Teja nistem rekel.«

»Veš, rada te imam tako priden fantek si.« Prijela me je za roko in moral sem teči z njo, kakor otrok.

In takrat sem bil res še otrok.

Ko sva se vračala s prehoda, je v gostilni izpila kozarec žganja, potem še enega. Na poti in v hotelu, da jo nesem, da jo objamem...

Odsila je s smehom na ust- picah, tistim nemogočim sme- hom.

med te hribe. In ne pozabi, da si bil nekoč naš, da si revež, ki je šel iskat boljši kruh, za- se, za vse nas. In pazi, svet je velik, pravijo, da se ne iz- gubiš. Drži se, kakor da bi kosil in ko boš pri kraju, za- vriskaj in oglašil se ti bom. Odhajaš srečji nasproti, zasnu- bi jo in jo privedi med nas. Jaz te bom morda počakala, če te ne bom, nič ne žaluj...»

Tako je govorila, ko je bila še deklica.

Danes ima šestero otrok, sedmi je na poti. Mož jo od

časa do časa pretepe, da ve, čigava je. Sicer pere in siva, vlačil težke nahrbtnike, leže vpojen. Obraz ji je bil na- guban in izmozgan od rojste- va in dela. Morda celo od udar- cev. Volneno jopico je odpe- la. Iz njenih prsi je zavel duh po senu, žurgi, sveže zoranih njivah. Francka!

Spomin je prinesla s seboj, spomin na svet, kjer kruh di- ši po znoju in kamenju, na svet, kjer ni kavarn in pa- feta, kjer šumi suho seno namesto ženskih kril, kjer ima vsaka frata svoj vonj, svojo zgodbo.

O, čudežni svet, kjer se kre- še kamenje, kjer padajo smre- ke, kjer dekleta dišijo po krahah, praproti in znoju, kjer je skrito po globačah to- liko veselja in žalosti. Kaj te nisem dovolj ljubil? Kaj sem storil, da si me pozabila, da te pozabljam?

»Vrni se in glej, da moje hčerke ne bodo več nosile tež- kih nahrbtnikov, da jih ne bodo več pretepali, da... Vrni se in prinesi košček svet- lobe iz velikega sveta, košček sreče, in jo vsadi med nas,

JUTRI BO ZOPET NOV DAN.

IVAN PLANINSEC

»Nekoč bova lahko vsako noč takole skupaj. Imela bova dom, otroke, ti boš v službi, jaz...«

Potopil sem glavo v njene lasje. Vse sem že razpletel. Morda sem celo poljuboval njena ramena. Preveč sem bil srečen, da bi to vedel. Za tre-

Naenkrat so se vrata hitro odprla. Skoznje je pomolela glavo Serafina. Sobo je prele- tala z očmi in se ustavila pri moji postelji. Potipala je žim- nico, čistila nekaj z rjuhe in sedla.

»Prijatelj, iščem med fan- ti. Ženske ne znajo biti prijat-elj. One so samo ženske, boš že razumel.«

»Hvala, poskušam.«

»Zakaj tako malo govoriš? Pa niti zmenil se nisi zame. Končno pa sem le bila novin-ka. Vsi drugi fantje so plesa- li okoli mene, ti pa kakor, da me ni. Ne maraš žensk?«

»Prav nasprotno!«

»Pa me boš hotel za prijat-eljico? Mi boš brat? Hočem takega brata kot ti! Boš?«

»Če že tako hočeš, zakaj pa ne.«

»Z menoj boš hodil na spre- hode, se pogovarjal, in tudi tepla se bova.«

Zasmejala se je z glasom, ki se ne da opisati.

Hodila sva na sprehode, se pogovarjala o stotih rečeh, največ o literaturi in žen- skah. Marsikaj mi je poveda- la.

»Včasih bi se kar obesila na prvega moškega, ki ga srečam. Še sreča, da je mrzla voda na svetu, ta vedno pomaga.«

Zasmejala se je s svojim ne- mogočim smehom. In jaz je nisem razumel. To se mi je maščevalo. A nič zato.

MALI OGLAS

Iščem žensko, višina in mere pravi niso važne, ki bi hotela s menoj deliti večerne spre- hode. Lahko je lepa, če pa ni, tudi nič ne škodi; saj pomad je radodarna, še preveč lepo- te matrese.

Zelim pa, da zna veliko go- voriti, da se preveč ne boji govora, da se zna sama zabavati in da se ne boji smrti iz dol- gočasa. Moja malenkost je za enkrat še brez pošklica in od časa do časa brez strehe in hrane. Za naprej — kaže sla- bo.

Ze od desetega leta nosim široke konfekcijske hlače za dva tisoč dinarjev in tem hla- čam nadredni suknišč, ki je samo za nekaj par dražji. Po- leg tega imam še: ene konfek- cijske hlače, dve srcaji, dvojce spodnjih hlač, ene čevlje z luknjo, nekaj zvezkov, ne vem iz katere dobe mojega življe- nja, okrog petnajst kilogra- mov knjig, ki jih prenašam v kovčku, potem imam poleg krtače za čevlje še kravato, ki jo nosim okrog vratu ob red- kih svečanih trenutkih, druga- gače pa v žepu. Ostale potreb- ščine si izposojam od dobrih ljudi. Poleg svojih in izposo- jenih predmetov imam še in- deks — uradno potrдіlo, da se učim za inteligenta.

Nimam: strica direktorja, te- te v Ameriki, očeta, ki zasluži trideset tisoč na mesec, ni- mam štipendije in zvez, dovolj velikega plašča, stalnega sta- novanja, idealov, plesnih čevl-jev, načrtov za bodočnost in tako dalje...

Honorarno se zanimam za literaturo in živeče pesnice. Sodelujem v dveh organizaci- jah in enem klubu z — molča- njem. Kadar mi kruli v želod- cu (ali v glavi), poskušam pi- sati spise, ki niso ne novele, ne ertice, niti romani in jih ne objavljajo, ker so brez ta- lenta in trohice soli. Vsa vrednost je v papirju, s kate- rim si lahko pozimi za nekaj sekund pogreješ roke, ali raz- ježiš kakšnega tovariša ured- nika, ali pa odpraviš nadlež- nega prijatelja.

Najbolj temeljito se poglab- ljam v spanje. Priljubljen ko- njiček mi je britje s starimi britvicami. Sicer sem soliden državljan, ki malo govori in včasih pomisli tudi na to, da bi morda bilo potrebno študi- rati.

Star sem bil že dvajset let, zdaj pa jih še nimam tride- set. V tem času mojega živ- ljenja so mi že izpolnili mo- drostni zob skupaj z nekateri- mi drugimi zobmi. To je men- da tudi najvažnejši dogodek, ki sem ga doživel. V moje ve- liko veselje mi je ostalo v vi- šini 175 centimetrov še nekaj las, ki pa vedno hitreje izpa- dajo. Razočaran še nisem bil, zaljubljen sem se enkrat, pa še takrat, pravijo, nesrečno. To bi bilo zaenkrat vse, več ust- bo.

Čenjene ponudbe pošljite na naslov: Sprehodi v sput- niki, ali pa se osebno zglasite v sobi, na pločniku, travniku ali kjerkoli.

Pa so me obiskale: Maja, Serafina, Francka... In drugi — da se nasmehnejo ob spoz- nanju čuda, ki se je pripelo- lo eksotičnih krajev naše lepe domovine in ne zna pisati

oglasov. Pa tudi ljudje iz naše vasi so prišli. Da bi videli, za- to so prišli. Strmeli so vame z ubitimi očmi in odprtimi usti. Zmajevali so z glavami. Na obrazih pa sem jim bral: »Tak res, tudi ta. Zgubili smo ga. Saj sem rekel, požrl ga bo svet. Svet in mesto. — Moj

»Pa vsaj pokaži!«
»Zakaj pa bi bilo to do- bro?«

»Poskušaj razumeti. Prvi si, ki ga imam rada. In vem, da si dober, plemenit, vse razu- meš, pa lep in močan si.«

»Nikogar nočem razočarati. Vsa me lahko vidi takšnega,

»Nekoč bova lahko vsako noč takole skupaj. Imela bova dom, otroke, ti boš v službi, jaz...«

»Oprosti, sanjalo se mi je, da padam in brezno, pa sem morda res kričal.«

»Lahko noč!«

»Če ti ni kaj prav, si po- išči drugega prijatelja.«

»Nočeš biti več moj brat?«

»Teja nistem rekel.«

»Veš, rada te imam tako priden fantek si.« Prijela me je za roko in moral sem teči z njo, kakor otrok.

In takrat sem bil res še otrok.

Ko sva se vračala s prehoda, je v gostilni izpila kozarec žganja, potem še enega. Na poti in v hotelu, da jo nesem, da jo objamem...

Odsila je s smehom na ust- picah, tistim nemogočim sme- hom.

med te hribe. In ne pozabi, da si bil nekoč naš, da si revež, ki je šel iskat boljši kruh, za- se, za vse nas. In pazi, svet je velik, pravijo, da se ne iz- gubiš. Drži se, kakor da bi kosil in ko boš pri kraju, za- vriskaj in oglašil se ti bom. Odhajaš srečji nasproti, zasnu- bi jo in jo privedi med nas. Jaz te bom morda počakala, če te ne bom, nič ne žaluj...»

Tako je govorila, ko je bila še deklica.

Danes ima šestero otrok, sedmi je na poti. Mož jo od

časa do časa pretepe, da ve, čigava je. Sicer pere in siva, vlačil težke nahrbtnike, leže vpojen. Obraz ji je bil na- guban in izmozgan od rojste- va in dela. Morda celo od udar- cev. Volneno jopico je odpe- la. Iz njenih prsi je zavel duh po senu, žurgi, sveže zoranih njivah. Francka!

Spomin je prinesla s seboj, spomin na svet, kjer kruh di- ši po znoju in kamenju, na svet, kjer ni kavarn in pa- feta, kjer šumi suho seno namesto ženskih kril, kjer ima vsaka frata svoj vonj, svojo zgodbo.

O, čudežni svet, kjer se kre- še kamenje, kjer padajo smre- ke, kjer dekleta dišijo po krahah, praproti in znoju, kjer je skrito po globačah to- liko veselja in žalosti. Kaj te nisem dovolj ljubil? Kaj sem storil, da si me pozabila, da te pozabljam?

»Vrni se in glej, da moje hčerke ne bodo več nosile tež- kih nahrbtnikov, da jih ne bodo več pretepali, da... Vrni se in prinesi košček svet- lobe iz velikega sveta, košček sreče, in jo vsadi med nas,

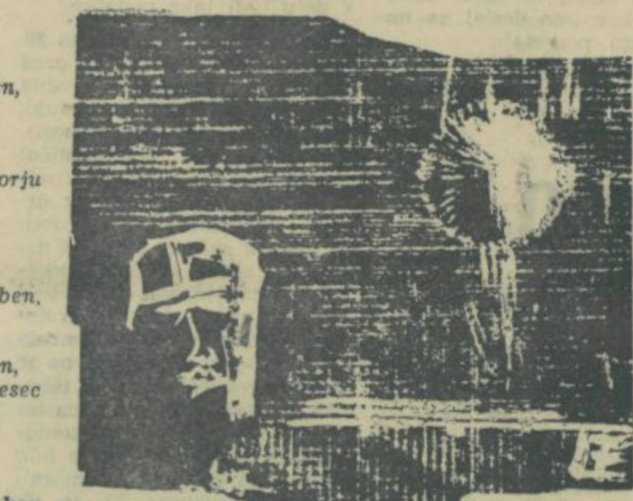
JUTRI BO ZOPET NOV DAN.

Čaka, da bo jutro s prebujenim ritmom korakov pregnalo to gluho, neskončno negibnost.

Božo Levec:
NEGIBNE MINUTE

Nocoj je večer čisto prazen, brez zvezd, brez oblakov, razbita kitara brez strun. Nekaj hiš in dreves na obzorju so črne kulise brezkončnega odra, ki so ga zapustili igralci življenja.

Na dnu večera ležim negiben, brez veselja in žalosti, brez srca. Nocoj je večer čisto prazen, le na kulisah dreves čepi mesec kot velika srebrna štoriklja, ki ne more, ne more vzleteti. Čaka, da bo jutro s prebujenim ritmom korakov pregnalo to gluho, neskončno negibnost.

»Me sploh poslušas?«

»Da.«

Prispela sva.

»Ob enajstih pridem. Lahko?«

Prikimala je. V njenih očeh sta bila strah in veselje.

Malo sem počakal, potem pa stopil za njo v jedilnico. Pšenični zdob je bil prismo- jen. Avtomatično sem ga po- jedel in obsedel pri mizi.

»Da, sanjati...«

»Jaz ne znam živeti. Nočem, da bi bila zaradi mene ne- srečna. Jaz ne znam vedno ljubiti. — Poišči si drugega fanta a pazi, niso vsi angeli...«

»Ze spet začenaš! Oh, da bi te mogla razumeti!«

In nekega tega si je res po- iskala drugega fanta.

Stala je pred vrati z veliki- mi plašnimi očmi.

»Pojdi, nisem te klical. Be- ži, preveč te ljubim, ljubim na svoj način. Sem pač pote- puh, oblak, ki ga bo vsak čas razgnal veter. In verjemi, ni- koli nisem lagal, vedno sem ti želel srečo. Oprosti in pojdi, kajti nikoli nisem razumel življenja, razumel sebe. Jaz nimam poti! Pojdi!«

»No, kaj se pa dereš? Spil bi rajši, pa še druge boš pre- budil!«

»Nekoč bova lahko vsako noč takole skupaj. Imela bova dom, otroke, ti boš v službi, jaz...«

»Oprosti, sanjalo se mi je, da padam in brezno, pa sem morda res kričal.«

»Lahko noč!«

»Če ti ni kaj prav, si po- išči drugega prijatelja.«

»Nočeš biti več moj brat?«

»Teja nistem rekel.«

»Veš, rada te imam tako priden fantek si.« Prijela me je za roko in moral sem teči z njo, kakor otrok.

In takrat sem bil res še otrok.

Ko sva se vračala s prehoda, je v gostilni izpila kozarec žganja, potem še enega. Na poti in v hotelu, da jo nesem, da jo objamem...

Odsila je s smehom na ust- picah, tistim nemogočim sme- hom.

med te hribe. In ne pozabi, da si bil nekoč naš, da si revež, ki je šel iskat boljši kruh, za- se, za vse nas. In pazi, svet je velik, pravijo, da se ne iz- gubiš. Drži se, kakor da bi kosil in ko boš pri kraju, za- vriskaj in oglašil se ti bom. Odhajaš srečji nasproti, zasnu- bi jo in jo privedi med nas. Jaz te bom morda počakala, če te ne bom, nič ne žaluj...»

Tako je govorila, ko je bila še deklica.

Danes ima šestero otrok, sedmi je na poti. Mož jo od

časa do časa pretepe, da ve, čigava je. Sicer pere in siva, vlačil težke nahrbtnike, leže vpojen. Obraz ji je bil na- guban in izmozgan od rojste- va in dela. Morda celo od udar- cev. Volneno jopico je odpe- la. Iz njenih prsi je zavel duh po senu, žurgi, sveže zoranih njivah. Francka!

Spomin je prinesla s seboj, spomin na svet, kjer kruh di- ši po znoju in kamenju, na svet, kjer ni kavarn in pa- feta, kjer šumi suho seno namesto ženskih kril, kjer ima vsaka frata svoj vonj, svojo zgodbo.

O, čudežni svet, kjer se kre- še kamenje, kjer padajo smre- ke, kjer dekleta dišijo po krahah, praproti in znoju, kjer je skrito po globačah to- liko veselja in žalosti. Kaj te nisem dovolj ljubil? Kaj sem storil, da si me pozabila, da te pozabljam?

»Vrni se in glej, da moje hčerke ne bodo več nosile tež- kih nahrbtnikov, da jih ne bodo več pretepali, da... Vrni se in prinesi košček svet- lobe iz velikega sveta, košček sreče, in jo vsadi med nas,

JUTRI BO ZOPET NOV DAN.

Čaka, da bo jutro s prebujenim ritmom korakov pregnalo to gluho, neskončno negibnost.

Valentin Cundrič:

MATERI

Moral bi se spominjati tvoje mladosti, da bi mi življenje kaj pomenilo.

Moral bi žveti mlajša sestra, deklica z dolgimi lasmi, da bi mi življenje kaj pomenilo.

Moral bi imeti dekle. Zeno.

Moral bi biti oče, da bi mi življenje kaj pomenilo.

V meni se penijo prežvi tvoje žalosti. Ne znam se glasno smejati.

Janez Juvan:

KADAR SE ZBUDIM

Nihče ne more mimo nj v taki svetlobi.

Kadar se zbudim daleč od sebe, v naročju jutra, ki ni zame rojeno, v hladu reke, ki odnaša čas,

stopim in hišo z odprtimi vrati.

Ne sovražim rok, ki mi prihajajo nasproti, ne preklinjam ure, ko sem se rodil. Nazdravljam bolečinam, ki me ne bodo zapustile in sem srečen, da sem jih spoznal. Kadar se zbudim daleč od sebe stopim in hišo z odprtimi vrati.

Marijan Kramberger:

TELEFONSKE ZICE

Pred mojim oknom so se zbrale telefonske žice na klepet

Pa pravi prva: »Ha!o, punčka!« (Smeh.)

»Dve kino karti imam za ob šestih v Soči!«

In druga: Pravi! Na promena- dš ob treh!

In tretja in četrta — kdo raz- ločil

Za črno pajčevino ulica, sosedne hiše — vse je v soncu daleč.

In žice mi ne morejo prives- ti ljudi kaj bliže — ne ob treh ne ob šestih!

Janez Juvan:

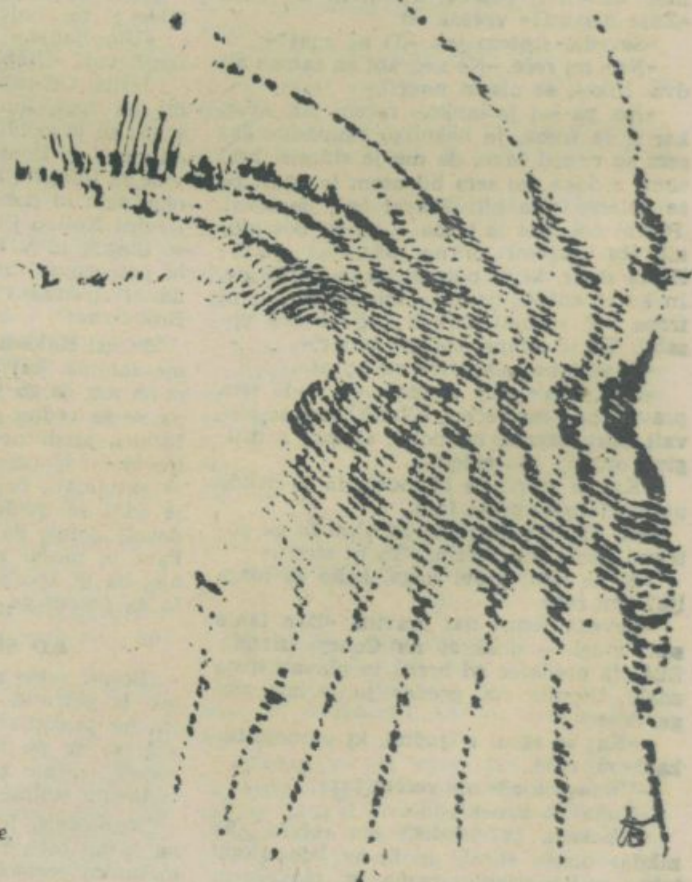
TAKO TOREJ ČAKAM

Tako torej čakam, kot že tolikokrat.

Brez trav pred zelenimi vrati, brez solz na umitih dlaneh.

Ne posebno žalosten, še manj vesel.

In v sebi majhen — skoraj tih.

LJUDO MRZNIK

Robert je moj stari prijatelj. Skupaj sva trgala hlače v vseh osmih gimnazijskih letih, seveda še takrat po starem načinu ocenjevanja, ko smo odličnjake spoštovali in v njih gledali naše ideale. Vem, da je bil Robert vedno nekoliko boljši od mene, vendar pa sva kar vztrajno skupaj rinita na vzgor in končno pristala — na pravo. Resno sva se oprijela študija, pa tudi ostalih študijskih dobrin nisva zanemarjala.

Zadnje dni pa ga ni bilo več niti na predavanju. To me je porahlo začudilo in hkrati tudi zaskrbelo. Mogoče je zbolel, sem si dejal. Njegovo drobno in nič kaj odporno telo gotovo ni preneslo mraza, ki se nekaj tednov razsaja po naši deželi. Sploh pa je bil na angino ob tem času vsako leto kar obniran. Res, skrbelo me je zanj. Da bi izgubil najboljšega prijatelja, tega seveda nikakor nisem hotel. Čakal sem za tri dni na matineji v kinu, vsak dan točno od pol desete do desete ure; upošteval sem seveda tudi akademsko četrt. Ni

Ravnal sem se po navodilu. »Kdo je?«
»Kolega!« odgovorim.
»Kaj hočeš?« Njegov piskajoči glas ni izražal prijateljske vljudnosti.
»Prišel sem te pogledat, če si zdrav...«
»Sem«. Se vedno mi ni odprl vrat.
»Ce hočeš vstopiti, si dobro odrgni čevlje«. Njegov glas je bil imperatorsko ukazovalen. Slišal sem, kako je škrtnil ključ, ko je odklepal. Zagledal sem ga pred seboj: v pidžami, neobrit, toda skrbno počesan. Hotel sem mu seči v roko. Od bil jo je:

»Najprej si umij roke!«
»Poslušaj... zakaj...«, sem bedasto zijal vanj.
»Bacile prinašaš«, mi je vrge v odgovor. Storitni sem moral, kakor je ukazal.

Nato sva sedla k mizi.
»Torej — čemu si prišel? Na predavanja ne hodim, ker raje doma študiram. Poleg tega pa...«

Oziral sem se po sobi. Na steni ni bilo več velikih barva-

stih slik filmskih zvezd. Namesto njih se je belil napis: »Kaditi prepovedano.« Nato v oklepaju pripisano: »To velja tudi zame.«

»A, gledaš, kaj! Se ti zdi čudno?«
»Da, prav zares, čudno se mi zdi.«

»Veš, odločil sem, da neham kaditi. Nima nobenega smisla. Dim, puhneš... in nič, samo grenak okus v ustih.«

Zijal sem. Kaj naj na to rečem? Vem le to, da je bil Robert strasten kadilec. In da bi se on odvil kaditi?...
»Poslušaj, ali je to čudež?« Nekoliko prizadet, vendar miren, se zdela ne na robu svoje svete, včasih prav gromovniške jeze, je vstal.

»Nikak čudež, tu govore dejstva.« je resno odgovoril. Iz starinske omare je vzel skrbno zložen časopis. Brž sem uganil, da je privlekel na dan že precej staro številko našega vedno aktualnega in priljubljenega tednika, ki ga je Robert tako cenil in se v debatah večkrat tudi nanj skliceval. »Preberite tole!« Pokazal mi je članek »Kadilci pazite — rak vam je za petami!« Na hitro sem preletel tri dolge stolpce, v katerih se je pisec na široko razgovoril in prepričeval, navajal dokazi, plod trdega dela svetovno znanih znanstvenikov, skratka, ves članek je bil ena sama parola: »Ne kadite in — dolgo boste živel!« Mene vsekakor ni prepričal. Morda ali celo najmanj zaradi tega, ker sem na isti strani, malo spodaj, opazil reklamni oglas: »Sportniki, če hočete, da uspete, kadite Sport ciparete!« Zdelo se mi je, da je reklama imela gotovo več uspeha kot strogo »znanstveni« članek. Sploh pa se človek na čudovite rime, ki so danes tako v modi, veliko raje ujame.

»To bo že res...«, sem razlagal Robertu nekam hinavsko. »Beri si na tej strani,« mi je zopet ukazal. Pred menoj se je razgrnil izredno lepo zaokrožen članek o veliki

nevarnosti, ki jo prinaša poljubovanje na usta. Neznani avtor je na vsak način skušal odvrniti potrpežljivega bralca od poljubovanja na usta. »Vsak poljub nosi s seboj... milijonov bacilov, ki so vir tifusa, jetike, gnitja zob in drugih nevarnih bolezni.« Strmel sem. Adijo, lepa prihodnost. Pripravimo se na svečan pogreb. Cemu študirati? In milijoni dinarjev, ki jih daje država za naš študij? Mladina, opusti vsako zblizavanje z drugospolnimi osebami. Varuj se! Vse to se mi je v tistem trenutku utrlilo v glavi...

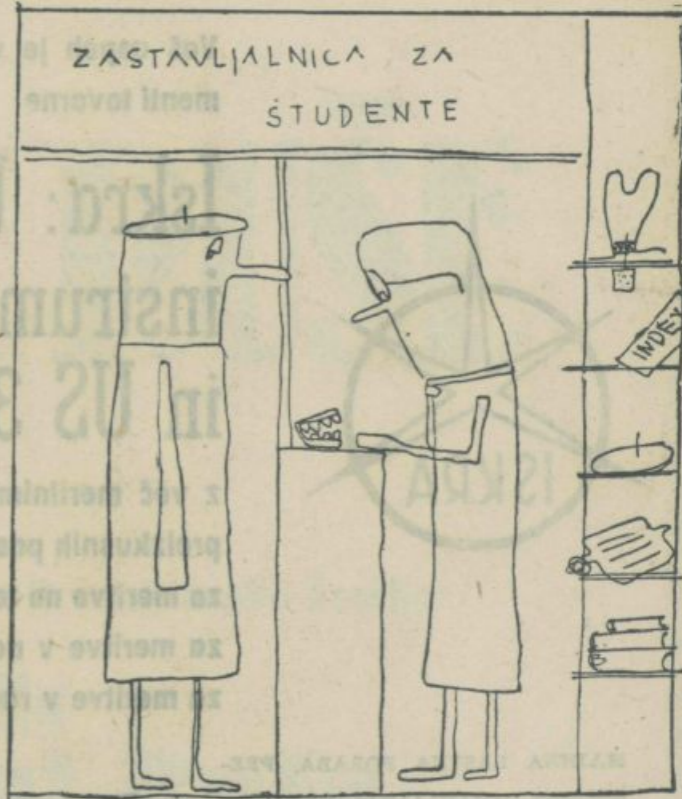
»Strmiš, kaj!« me je prekinil Robert iz razmišljanja.

»Smešno!«

»Smešno se zdi le tebi! Samo pomisli: pritisek ustnic na ustnice neke punčke — in že ti na milijone bacilov prodira v telo, te začno razjedati, ugo-

nabljati. Stisk roke — »Dober dan« — in še nekaj tisoč raznih virusov v pozdrav, nato ti meni v povpračilo nekaj svojih... In tako gre dalje... Kino — sami bacili, bacili... Bil je v pravi ekstazi, ko je to govoril. Verjel je bedastemu člankarju. Njegova zaverovanost v nekaj tako nesmiselnega, me je raztogotila. Zdal sem razumel, zakaj ga ni bilo tako dolgo na spregled...
Tako sem izgubil prijatelja! Preklete časopisje! Prijubljeni tednik mi je postal zopr.

In upanje, rešitev? Le ena: sam napišem znanstveni članek o blagodejavnosti tobaka na razvoj mišic in o koristnosti poljubovanja za prečiščevanje krvi in da ga objavim v našem popularnem tedniku. Samo tako bom dobil nazaj dobrega starega prijatelja. Potem se ne bom nikoli več ukvarjal z novinarstvom.

Sociološka razprava pobeglega arestanta

POJMOVNO NOVINARJU

Ena poglavitnih nalog vzornega novinarja naj bi bila, živeti vedno in povsod v tesnem stiku z našo stvarnostjo in kar najtočneje informirati našo javnost o vsem, kar se mu je posrečilo izvedeti. Tesen stik in najtočneje sta dva pojma, mnogim nejasna. Sta še kar v redu, dokler ju uporabljamo v vslednjem pogovoru, skrivnostno in tragikomično pa zavzvenita, ko ju uporabi novinar.

Namen pričujočega sestavka je, pokazati, kaj se dejansko skriva za tema dvema pojmovoma. Toda glede na to, da pišem o popolnoma specifični problematiki in za posebno publiko, namreč za študente, se mi zdi potrebno, da že takoj v začetku pojasnim še nekaj drugih manj znanih pojmov, s katerimi se bomo hočeš nočeš srečali v našem nadaljnjem izvajanju, ki je prav tako nasičeno z različnimi pojmi. Upam, da mi bo ostalo dovolj prostora še za obdelavo bistvenega jedra razmišljanja.

Univerza in fakulteta. Ta dva pojma je v začetku študija precej težko ločiti, prav tako pa tudi na koncu. Za bruca pomeni oboje nekaj megleno nejasnega, neko neznanu, pretečo nevarnost, s katero se bo moral slej ko prej spoprijeti. Ker pa še ni prodrl v skrivnosti zakona o odnosu med splošnim, posebnim in posameznim, mu tega tudi ne moremo oditi. Stare bajte pa že tako preraščajo okvir posameznih fakultet, katerih specifičnosti jih niso zadovoljile in postanejo v nekem smislu last vse univer-

ze. (Mlajši kolegi naj gornji stavek preberejo trikrat, ker je v njem skrit globok pojem o starejših kolegih.)

ZVEZA ŠTUDENTOV IN ZDRUŽENJA PO FAKULTETAH

Pod združenjem si navadno predstavljamo več ali manj študentov, ki študirajo iste in podobne stvari in so začutili potrebo po združitvi.

PROBLEM

To je največja poslanica za novinarja. Drugim povzroča skrbi in nemirno spanje, novinar pa se razeneži od notranjega zadovoljstva. Toda dobe se tudi sorodne duše, od katerih bi upravičeno pričakoval, da jih bodo problemi, strahini in nepremagljivi, mučili in vznemirjali ali vsaj spravljali v stanje povečane aktivnosti. To novinarja vznemirja in postane ljubosumen, češ da je tak odnos do problemov samo privilegij novinarjev, drugi normalni tipi naj skrbje le zato, da problemov ne zmanjka.

HONORAR

Čim več vrstic, tem boljše. Zato je v časopisih toliko dolgih in širokih pojmov. Najdaljše besede na-acija in izem itd. so najbolj hvaležne. Če je honorar majhen, ni z novinarjem neka v redu. Potreben je počitka in sanatorija.

INTERVJU

Za metode prepričevanja je značilna izredna pestrost. Najbolje je, če si vsak novinar v njih poišče svoj lastni izraz in

z njim intervjuvance uspešno klistra. Najbolj zabavni so največji ignoranti; ti prehajajo v dve skrajnosti: eni z resnim in vzvišenim glasom izjavijo, da so najaktivnejši na tej uni- vseli rešiti vse probleme, s katerimi se na njihovi fakulteti ubadajo že leta in leta. Drugi tožijo o objektivnih težavah in splošnem nerazumevanju, na katerega naletavajo, kamor se obrnejo. Po navadi mi skušajo vzbuditi sočutje do brezupnega položaja, v katerem tičijo. Oboji navadno poudarjajo, da se njihov primerek piše z dvema n ali z nemim h.

Ce sobesedniku, iz katerega skušam izbežati enov za spodoben članek, že takoj v začetku namignem, da mu figo verjame, se prestraši in potem je težko še kaj spraviti iz njega. Nevarnost pa je, da padeš v drugo skrajnost, da postane žrtev samozavestna, da ti začne tvežati vase, kar ti slučajno pade na

pamet, kar pa seveda zelo otežuje koči objektivno sporočanje.

DOVOLITE SE EN POUČEN IN INTIMEN DOŽIVLJAJ

Zadnje sem naletel na poseben zanimiv primer. Bil je izredno samozavesten in me že od vsega začetka ni jemal resno. Očitno me je imel za malce omejenega. Sprva tega nisem opazil, ker sem si z resnim obrazom hotel zapisovati v beležnico naslove vseh 20 predavanj v okviru svobodnih kateder, ki so jih priredili. Naslovi so bili izredno dolgi in preden sem odnehal, sem opazil, kako si je tip nevljudno pomizikoval s svojim pajdašem, ta je pomizikoval sosedu, ta naprej skozi vrata in tako je šlo naprej in po vsem hodniku so se mi smejali. Vsekakor je bil ta dogodek malo vzgojen, zato ni čudno, da novinarjev primanjkuje.

Zdal bi moral preiti k jedru, pa ni več prostora. Zato končam, kar ji slučajno pade na

»10 dkg prosim!«

Naše počitnice

Na deželi

Na morju

Na potovanju z vlakom

ga bilo. Pred Pošto sem postal cel ure. Njega od nikoder. Povpraševal sem znanca — nič niso vedeli o njem.

»Samomor?« mi je nenadoma šinilo v glavo. Večkrat je govoril o tem: če ne uspe kot poznavist, si zbere največji kuhinjski nož v prsi. Jaz sem ga hrabil, da bo uspel, da ima lep osnovni ton in to je važno pri poznavi (med nami povedano, o tem sem nekje bral, sam pa sem brez posluha in nimam dosti pojma o glasbi). Ne, ne, sam si ni vzel življenja! Moje besede so pri njem vendar precej zalegle.

Kam naj se obrnem? Na Lili, njegovo dekle? Ne, tja ne grem. Lili je bila prej moja in on mi jo je prevzel. Ne maram več govoriti z njo, še najmanj pa o njem.

Odpravil sem se na njegov dom. Stanoval je pri teti. Stara, prijazna gospa mi je dejala, da je doma v svoji sobi. Čisto se je spremenil. Čudak, pravi čudak je postal, mi je pripovedovala. Nisem je popolnoma razumel. Pokazala mi je vrata njegove sobe. Nisem mogel mimo napisov na vratih: Ne moti, vadiš. Da, res, iz so-be so se čuli zvoki pozavne, hreščeni in celo za moje uho nekam neprijetni. Spodaj sem še prebral: »Za nujno potrkaj trikrat.«

Peticija Florijana (funkcionarja v pričakovanju) odgovornim forumom

O SEMINARJU V ANKARANU

Slišal sem, da bržkone letos ne bo seminarja za bodoče funkcionarje Zveze študentov v Ankaranu. Pravijo, (odgovorni forumi namreč, da celo sam študentovski tabor v Ankaranu stoji na precej majavih finančnih nogah. No, upam, da bodo študentje, ki so za to zadolženi, svojo nalogo zadovoljivo rešili (saj so jih že precej in to celo brez moje pomoči). Glede seminarja pa jaz, Florijan, študent tretjega letnika... fakultete, ki se vsak semester redno vpišem (pet, to samo zato, ker študiram; no, ne bojte se zame, saj ne študiram, vsaj pretegnil se še nisem od študija po starih pogojih), kot reflektant za bodočega funkcionarja najostreje protestiram. Ta svoj protest bom podkrepil s naslednjimi spodaj navedenimi dejstvi, iz katerih boste spoznali, da je na seminarju prijetno in bi bila velika krutost, prikrajšati študente (posebno pa mene) za štirinajst dni onega, zraka in morja (in še drugih ugodnosti).

Na seminarju v Ankaranu sem

sicer že bil in to dvakrat, po prvem in po drugem letniku. Prvič me je za ta oddih predlagalo združenje (ozkroma prijatelj Felicijan, kateremu sem ono leto zrljal prakso v Nemčiji). Lansko leto pa me je poslal na seminar moj vrli pokrajinski klub, kjer imam številne prijatelje, ki sem jih spoznal v zaključnem, neuradnem delu zabavnega večera kluba. Z vplivnimi člani klubskega vodstva sem namreč pil bratovščino in kakšni bratci bi to bili, če mi ne bi pomagali.

Kljub temu, da sem bil že dvakrat na seminarju, pa do- staj še sploh nisem bil funkcionar, saj nihče niti vedel ni zame, ker sem bil celo med najbolj burnimi debatami povsem discipliniran in skromen. In prav letos, ko bi rad stopil na aktivnejšo pot, mi to skušajo onemogočiti. V odbor Zveze študentov pa bi rad stopil predvsem zato, ker menim, da ne bi bilo slabo, imeti glavno besedo pri brucovanju, absolutnem izletu in tudi za pri-

poročila ne bi bilo škodljivo, če bi si ga lahko kar sam napisal in potrdil. (Veste, letos sem že enkrat gor plačal in sedaj vem, kako je s to stvarjo.)

Zaradi vseh teh razlogov si želim iti na morje, oh, oprostite, na seminar, saj sem bil že dvakrat in prav dobro vem, da je bilo obakrat prav lepo in zabavno. Morebiti bi se dalo urediti, da bi šli kam drugam, ker postane človeku dolgočasno, če hodi vedno v isti kraj. No, če pa se že to ne da urediti, pa pojdimo kar še enkrat v Ankaran, saj pregovor pravi, da gre v tretje rado. Tudi niso vse možnosti dobre zabave izčrpane.

Ankaran je nadvse primeren tudi zato, ker imajo vsi funkcionarji možnost takojšnjega nadaljnega izpopolnjevanja. Na svoj račun lahko pridejo prav vsi referenti. Jaz sam sem sikleni biti referent za mednarodne stike. Kupil sem si tudi že švedsko-nemški in nemško-švedski slovar, pa tudi slo-

vensko-nemškega in nemško-slovenskega, ker sem se v šoli učil rusko. Na seminar se že vestno pripravim in se izpopolnjam v brskanju po slovarjih. Prav včeraj sem postavil nov rekord brskanja: 3 švedske besede sem prevedel v slovensčino v 2 minutah in 39 sekundah!!!

Zal ne morejo biti vsi za mednarodne stike, zato bodo primorani voditi se na drugih področjih. Sportni in socialno-ekonomski referenti bodo delali z roko v roki (v vinogradu namreč), le to me skrbi, če bodo dovolj hitri v mešanju položaja (oz. bežanju), kajti šibre in pei so še vedno favoriti v hitrosti, posebno v teku.

Oni pa, ki bodo hodili na navadne večerne sprehe, morajo nujno vzeti s seboj vsaj dva referenta za ideološka vprašanja, ki obvladata temo Socializem in kapitalizem. Potreban bosta za prepričevanje pripadnikov naše armade, ki budno čuvajo našo državno mejo in vse pristope do Hrvatov iz zahodne smeri.

Gotovo ste že zaskrbljeni, kaj potemtakem počenajo razni predsedniki na seminarju. Kot veteran vam lahko povem; na debatah ognjevitje pripravljajo, saj so v glavnem le oni predsedniki, ki na seminarju glasno in jasno sodelujejo v debati.

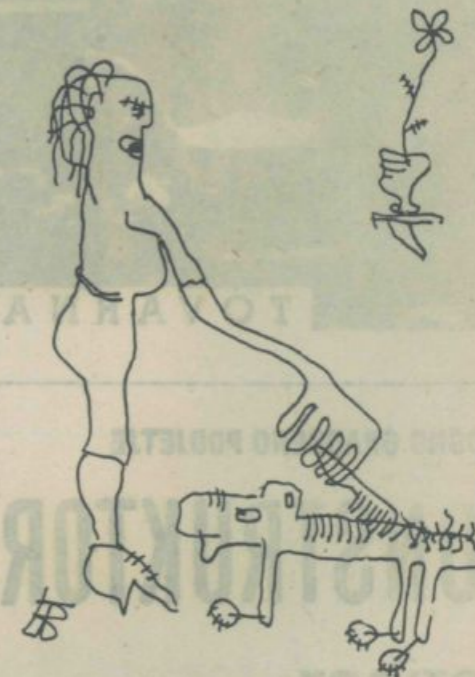
Vidite, jaz, Florijan, pa ne mislim biti tak štrebar. Zadolžen bi bil s skromnim ležiščem in hrano — gratis, oziroma na stroške študentovske organizacije, kateri nameravam v prihodnem letu priskočiti na pomoč pri njenem delu. (Zdal pa še en dober konec, da bo ta moj protest žel uspeh in da bosta vabilo in vozna karta do Ankara na prišla na pravi (moj) naslov.)

Trdno sem uverjen, da bodo odgovorni forumi poskrbeli, da bo seminar tudi letos dobro uspel, jaz pa se bom potrudil, da bom teh štirinajst dni na morju preživel v popolnem osebnem ugodju.

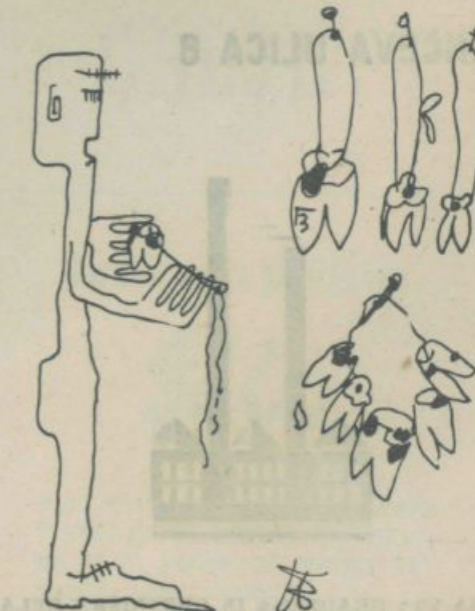
Naši konjički

Strojnik

Veterinarka

Sto: ratolog

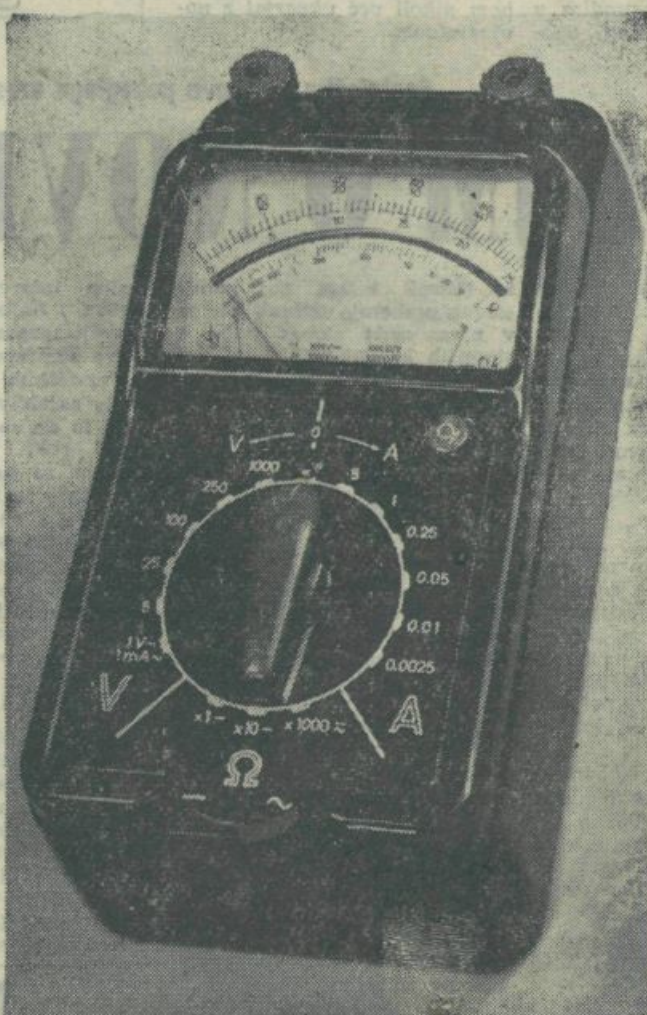

Vaš uspeh je v opremi s kvalitetnimi instrumenti tovarne

Iskra: Univerzalni instrument US 3a in US 3b

z več merilnimi območji za meritve v raznih preizkusnih postajah
za meritve na terenu
za meritve v napravah šibkega toka
za meritve v radiotehniki

MAJHNA LASTNA PORABA, PREPROSTO UPRAVLJANJE, SODOBNA OBLIKA, MAJHNA LASTNA TEŽA, TOČNOST INSTRUMENTA - SO PREDNOSTI, KI JIH NE SME ZANEMARITI NOBEN DOBER TEHNIK.

ISKRA, tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov, KRANJ - telefon: 231, 331 - telegram: Iskra Kranj - telex: 03-197

Predilnica in tkalnica

Maribor

PROIZVAJA:

bombažno prejo od Nm 16 do Nm 50, stanično prejo surovo in barvno ter razne mešanice prej, bombažne in stanične tkanine, surove, progaste, karirane in enobarvne.

GLAVNI ASORTIMAN JE SLEDEČ:

bombažne: kretoni in celirji za moške srajce, kanafas, flanele za pidžame in športne srajce, plenice in surove tkanine;

stanične: tkanine za ženske obleke v najrazličnejših gladkih, progastih in karo desenih z efektno sukano prejo, vozličasto prejo in prejo z acetatnimi vlakni.

Vse stanične tkanine so oplemenitene z apreturo proti mečkanju. Naš asortiman tkanin je pester in vsako sezono dopolnjen z novimi vzorci.

TOVARNA PISALNIH STROJEV LJUBLJANA

STANDARD EMONA

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

KONSTRUKTOR

Maribor

SERNČEVA ULICA 8

IZVAJA VSA GRADBENA IN OBRATNIŠKA DELA S SVOJIMI OBRATI V MARIBORU IN RADLJAH.

ELEKTRO-MARIBOR OKOLICA

Ulica heroja Tomšiča 2

s svojimi obrati: MARIBOR-OKOLICA, SLOVENSKA BISTRICA, PTUJ, GORNJA RADGONA, MURSKA SOBOTA in REMONTNE DELAVNICE v Radvanju

OSKRBUJE SVOJE OMREŽJE Z ELEKTRIČNO ENERGIJO, PROJEKTIRA, GRADI IN VZDRŽUJE NAPAJALNE IN RAZDELILNE NAPRAVE, TRANSFORMATORSKE POSTAJE IN KRAJEVNA OMREŽJA; MONTIRA HIŠNE PRIKLJUČKE, IZVRŠUJE INSTALACIJE, POPRAVLJA ELEKTRIČNE STROJE, GOSPODINJSKE APARATE IN UMERJA MERILNE APARATE IN ŠTEVCE.

Poslovna zveza za gozdno in lesno gospodarstvo

VODI IN POSPEŠUJE PREKO KMETIJSKIH ZADRUG GOSPODARJENJE V PRIVATNIH IN ZADRUŽNIH GOZDOVIH, IZVAJA VSA GOZDNA GOJITVENA DELA, OD POGOZDOVANJA DO NEGE, SKRBI ZA VARSTVENE UKREPE V GOZDOVIH, IZDELUJE GOZDNO GOSPODARSKE NAČRTE ZA GOZDOVE NA SVOJEM OBMOČJU, IZVAJA NOVOGRADNJE, VZDRŽUJE IN POPRAVLJA GOZDNE CESTE IN POTI TER NA SPLOŠNO SKRBI ZA ČIMVEČJO PRODUKTIVNOST GOZDOV. VSE TO JE POSLOVNA ZVEZA DOSEGLA S TESNO POVEZAVO S KMETIJSKIMI ZADRUGAMI IN KMETI KOT NEPOSREDNI PROIZVAJALCI S TAKIM DELOM PA SE POSPEŠUJE NAPREDNO GOSPODARJENJE Z GOZDOVI IN POSREDNO TUDI SOCIALIZACIJA VASL POLEG NAVEDENE DEJA 'NOSTI PA POSLOVNA ZVEZA ZA GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO KRANJ ODKUPEUJE IN PRODAJA VSE GOZDNE SORTIMENTE IN REZAN LES IN SE SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM PRIPOROČA

TOVARNA DUŠIKA RUŠE

proizvaja in dobavlja:

Brzjavni naslov: AZOT MARIBOR
Telefon: Maribor 35-48 in 36-48
Teleprinter: 03312
Žel. postaja: Ruše - Industrijski tir

Karbid

za avtogensko varjenje, razsvetljavo in acetilensko kemijo

Apneni dušik in Nitrofoskal Ruše

za gnojenje

Ferokrom Suraffine

za jeklarsko industrijo

Elektrorund

za bruse in brušenje

Kisik in Acetilen

za rezanje in varjenje kovin

Taljeni magnetizit

za elektrolizacijo

Državni sekretariat za narodno obrambo Personalna uprava

razpisuje

KONKURZ

po katerem bomo v šolskem letu 1960/61 sprejeli določeno število študentov
prvega letnika medicine v dom vojnih medicincev v Ljubljani,

POGOJI:

Konkurirajo lahko samo osebe moškega spola, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da so državljani FLRJ,
- da so fizično in duševno zdravi in sposobni za aktivno službo v JLA,
- da niso starejši od 21 let,
- da niso poročeni,
- da so z odgovarjajočim uspehom končali 4 razrede gimnazije z vsakim tečajnim izpitom, kjer je ta predpisan.

Prošnje, (katerih obrazec dobite na Vojnem odseku) taksirane s kolekom za 50 din, katerim je treba priložiti karakteristiko mladinske organizacije in prepis maturitetnega spričevala, oddajte Komandi vojnega odseka, kjer lahko dobite tudi druga pojasnila. Za vpis na odgovarjajočo fakulteto morajo poskrbeti kandidati sami.

Prošnje bodo sprejemali na Vojnem odseku vključno do 31. julija 1960. leta.

Kandidati, ki bodo sprejeti v dom vojnih medicincev bodo popolnoma preskrbljeni z vsem potrebnim za življenje in učenje (stanovanje, prehrana, obleka, obutev in pripomočke za učenje), po končanem študiju in odsluženju kadrovskega roka pa bodo ostali v JLA kot aktivni oficirji.

IZ PERSONALNE UPRAVE DSNO

M ariborska livarna

MARIBOR, HEROJA JEVTIČA 11

TELEFON 24-13, 25-13

NAŠI PROIZVODI: vlečna medenina, odlitki barvnih kovin, gradbeno okovje, vodovodne, parne, sanitarne in vinogradniške armature, kopalne peči, gibljive cevi, razni odpreski in kovanci.

Občinski
ljudski
odbor

TREBNJE

ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM
OB OBČINSKEM PRAZNIKU

Cenjenim odjemalcem se priporoča
kolektiv

Elektrotehne CELJE

Gostinsko podjetje

Rio

VABI CENJENE GOSTE STUDENTE
V SVOJ LEPO UREJENI VRT. GLAS-
BA VSAK VEČER OD SEDME URE
DALJE, RAZEN TORKA

ELEKTROTEHNIKI

V skoraj polni električni predavašnici na Tržaški cesti je bila v petek, 20. maja 1960 zvečer skupščina študentov elektrotehnike.

Predsednik združenja je v svojem poročilu podrobno

ski kader in da bi trajala predavanja dalj časa.

Tovariš Čeglar je tudi omenil velike uspehe, ki so jih dosegli na področju telesno-kulturne vzgoje študentov. Njihova športna sekcija je brez dvoma najaktivnejša na univerzi. O tem pričajo števil-

Skupščine letos že maja

Izvoljeni so že novi odbori združenj in nekaterih fakultet

analiziral delo svetov letnikov in ugotovil, da je ta oblika dela predvsem v prvem letniku dosegla in celo pressegla vsa pričakovanja. Študentje in profesorji so pravilno razumeli namen svetov letnikov, skupno so se trudili, da bi omogočili študentom, ko se vpišejo na fakulteto, čim lažje premostiti začetne težave, skušali so jim pokazati, kje in zakaj nastajajo težave, kako se jih premasti itd. Elektrotehniški so v letošnjem letu dosegli na idejnovzgojnem področju precejšnje uspehe. Tudi pri njih so predavanja Centra za marksistično vzgojo študentov naletela na velik odziv, vendar pa zaradi prevelike zgoščenosti teh predavanj niso mogle prav zaživeti svobodne katedre. Povežali pa so se z EDS in tu poslušali ciklus predavanj. Prisostvovali so nekaterim sejam Delavskih svetov v raznih tovarnah ter se tako seznanili z delavskim samoupravljanjem. Izrazil je tudi željo, da bi se v bodoče osnoval pri Centru za marksistično vzgojo študentov stalen predavateljski

na tekmovanja, ki so jih organizirali, kakor tudi veliki uspehi teh tekmovanj. Na koncu poročila je poudaril, da so dosegli pri formiranju svoje SDB in pri organizaciji množičnega obiska partizanske vasice Dražgoše nedvomno velik uspeh.

V diskusiji so sodelovali poleg precejšnjega števila študentov tudi profesorji in predstavniki iz Beograda in Zagreba, ki sta izrazila željo po še tesnejšem medsebojnem sodelovanju. Profesorji, ki so ugotavljali, da so odnosi med njimi in študenti zelo dobri, so poudarili, da je treba v tej smeri delo nadaljevati, kajti novi pogoji študija zahtevajo najtesnejše sodelovanje. Diskusija je nakazala še vrsto problemov z najrazličnejših področij, ki jih bo moral bodoči odbor rešiti.

RUDARJI IN METALURGI

Odbor združenja rudarjev in metalurgov je že v začetku leta izdelal podoben načrt ideološko-političnega dela, vendar programa zaradi predavanja v Centru za marksistično izobraževanje študentov niso mogli v celoti realizirati. Pripravili so tudi obširni program predavanj v okviru svobodnih kateder; organizirali pa so, predvsem zaradi pomanjkanja časa, samo eno predavanje, ki je zelo lepo uspelo.

Odbori letnikov — predvsem višjih — niso uspeli ustvariti tesne povezanosti med študenti, zato tudi ideološko delo združenja ni moglo priti tako do izraza. V prihodnjem študijskem letu se bo to vsekakor izboljšalo, ker bo uveden nov predmet — sociologija.

V prvem in drugem letniku

so bili ustanovljeni tudi sveti letnikov. Pokazalo se je, da je tak način dela med študenti zelo uspešen, saj so tako lahko v tesni povezavi s profesorji rešili večino aktualnih študijskih problemov. — V svojem poročilu je predsednik združenja tudi obrazložil novi učni načrt in pomen etapnega študija. Tudi pri pripravljanju učnih programov so študentje tesno sodelovali s profesorji.

Diskusija po predsedniškem poročilu je bila zelo živahna. Študentje so pokazali veliko zanimanje predvsem za študijsko problematiko, izrazili pa so tudi željo, da ostane njihovo združenje tudi v bodoče povsem samostojno in se ne veže na združenja ostalih tehnoloških oddelkov.

MEDICINCI PA JESEN

Po sklepu odbora združenja medicincev bo redna letna skupščina šele jeseni. Za ta sklep je bilo več preprečljivih razlogov. Najvažnejši razlog je časovna stiska. Večina članov ožjega odbora je bila namreč na II. kongresu študentov medicine v Zagrebu. Ker zahteva dobro pripravljena skupščina vsaj teden dni skrbnih priprav, bi se to zavleklo do konca mese-

EKONOMI

Letošnja redna letna skupščina združenja ekonomistov je potekala v znamenju reorganizacije Zveze študentov in kritične presoje dela in uspehov svetov letnikov.

Po obširnem in temeljitom poročilu, v katerem so bila zajeta vsa problematika in področja, na katerih je v preteklem letu delalo Združenje ekonomistov, se je razvila diskusija, ki se je v glavnem zadržala ob svetih letnikov Ekonomska fakulteta je bila

namreč tista, ki je že lansko leto uvedla svet letnika — kot obliko dela za doseglo čim večje mobilizacije študentov pri študiju. Pokazalo pa se je, da so se sveti pretvorili večkrat v organ za diskusijo kot pa v organ za mobilizacijo. Kljub temu so sveti opravili svojo nalogo, saj je z njimi dana študentom možnost, da sproti in na najugodnejši način odstranjuje probleme, o katerih se je prej razpravljalo šele tedaj, ko so že bile vidne posledice. Sveti letnikov so prispevali velik delež k povečanemu tempu študiranja in pospešenemu polaganju izpitov. Ravno v tem pa je njihova največja zasluga.

V prihodnjem študijskem letu bo imela ekonomska fakulteta štiri združenja. Reorganizacija namreč zahteva sam razvoj visokega šolstva in Zveze študentov, saj se bo z decentralizacijo dosegla večja aktivnost študentov po posameznih letnikih.

Delo združenj letnikov bo koordiniralo predsedstvo fakultetnega odbora Zveze študentov Jugoslavije.

NARAVOSLOVCI

Redna letna skupščina študentov naravoslovne fakultete je bila 23. maja. Po običajni referatih in volitvah se je razvila dokaj plodna diskusija, o čemer posreduje nekaj misli Dekan dr. Jovan Hadži: Večja udeležba pri predavanjih bi do neke mere lahko nadomestila pomanjkanje skript in učbenikov. Premajhna je bila udeležba na nekaterih strokovnih predavanjih, ki jih je priredila fakulteta. Premajhno je tudi zanimanje za brigade.

Studentje: Kriteriji za študentovske domove so preostri. Ni domače literature za diplomatske naloge. En študentovski predstavnik v Fakultetnem svetu zaradi heterogenosti fakultete nikakor ne more uspešno opravljati svojih nalog.

Študentovski predstavnik v Univerzitetnem svetu Francka Strmolc: Kapacitete domov so za polovico premajhne. Zato imajo pravico bivati v domovih le tisti, ki imajo za to pogoje. Bolj bi se morali zanimati tudi za Center za marksistično izobraževanje študentov in za svobodne katedre. Reforma študija bi morala postati stvar vsakega študenta. O reformi moramo vsekakor več razpravljati!

V SENCI SKUPŠČIN ZDRUŽENJ USTANOVNA SKUPŠČINA FAKULTETNEGA ODBORA FAGV

Večina vprašanj, o katerih so govorili na ustanovni skupščini fakultetnega odbora, so obravnavali že na skupščinah združenj gozdarjev, veterinarjev in agronomov. Ustanovna skupščina se je dotaknila le skupnih točk in problemov vseh treh oddelkov, to so predvsem inverzija študija,

stopenjski in izredni študij, prakse in drugo. Veliko so razpravljali tudi o pomanjkanju prostorov. Pričakuje namreč velik naval novih študentov že to jesen. Ustanovna

že pri letošnjem reformiranem študiju se je pojavila vrsta vprašanj, ki jih je bilo treba rešiti v sodelovanju s profesorji. Sicer dobro zamišljena reforma je za študente vendar predstavljala preizkus, ki mu večina ni bila kos. Rezultat obširnih skupinskih izpitov so bili porazni lanskolletni izpitni rezultati. Letos so študentje dosegli, da ostaneta prva in druga skupina diplomskega izpita sicer nedeljni celoti, ki pa ju je mogoče opraviti deljeno z nekaj tedenskim presledkom, oziroma lahko opravljajo del izpita junija, del pa septembra. S tem je bilo vsaj v glavnem rešeno vprašanje načina študija za letošnji prvi in drugi letnik — za tako imenovano srednjo generacijo.

Vendar stoji združenje študentov pred izredno zapleteno nalogo: urediti in olajšati študij in pomagati generaciji, ki bo v jeseni začela študirati po statutu, ki ga je šele sedaj dokončno izdelujejo. Fakultet na upravo bo morala rešiti vrsto vprašanj. Akutno bo postalo pomanjkanje predavateljskega kadra in še letos poleti bo treba napisati učbenike za vrsto predmetov, za ka-

PRAVNIKI

Majska skupščina je bila zamišljena bolj kot bežen pregled dela in kot priprava na jesensko skupščino. Bila je skupščina dveh generacij študentov, ki študirajo po dveh različnih statutih. Čeprav v resnici na skupščini ni bilo tretje generacije — jesenskega prvega letnika — so bila ravno vprašanja načina študija za te študente najpomembnejša vsebina diskusije.

da delo na univerzi zahteva celoga človeka; to velja tako za študente kot za profesorje. Še posebej pa bo to veljalo v jesenskem vrtnicu težav pri uvajanju stopenjskega študija. Se nekaj o delu odbora združenja. Menda so vsi pravnik nagnjeni k diskutiranju o vsem in za vsako ceno, vendar v današnjem času niso toliko važne besede, ampak delo in efekt. Mislimo, da so bili ravno delo, efekt in velika mera konstruktivne samokritičnosti glavne značilnosti letošnjega odbora.

GEODETI

Z ozirom na to, da je združenje študentov geodezije majhno, študentje pa preobremenjeni s študijem, v letošnjem letu ni razvil svoje dejavnosti kot bi bilo zaželeno. Zelo malo je združenje napravilo na področju ideološko-političnega dela. Vzrok pasivnosti na tem področju je nezainteresiranost članov, po drugi strani pa na oddelku nimajo osnovne organizacije ZK, ki bi dajala pobude in smernice za idejno delo. Na delovno akcijo se ni prijavil nihče. To opravičujejo s tem, da imajo nižji letniki v

STOMATOLOGI

V petek, 13. V. 1960, je bila v predavašnici Interne klinike redna letna skupščina študentov stomatologije. Zaradi neprimerne časa udeležba ni bila najboljša.

Po večletnem prizadevanju letos z zadovoljstvom ugotavljajo, da so se odnosi med študenti in profesorji občutno izboljšali. Študentje so aktivno sodelovali pri pripravi načrtov in programov za dvostopenjski študij, ki ga bodo uvedli že jeseni, čeprav ne moremo trditi, da so s tem dokončno rešena že vsa vprašanja.

Zanimiv je bil njihov idejno-vzgojni program; razen predavanj o najbolj aktualnih vprašanjih, svobodnih kateder in predavanj marksistično-izobraževalnega centra, so imeli tudi dve ekskurziji v »LEK« in »VATO«. Zadnja oblika dela se je pokazala kot zelo uspešna in bi jo kazalo vsekakor obdržati. Na področju kulturnega udejstvovanja so zaobeležili lepe uspehe; uredili so album združenja, sodelovali pri organiziranju spominke razstave progresivnih sil slov. med. med NOV, sodelovali pri organiziranju dneva medicincev in stomatologov, izdali pa bodo tudi Zdravniško prosvetno brošuro, ki bo obravnavala vprašanja, ki zanimajo paciente.

Tudi športno življenje se je razmahnilo. Ker je njihova športna sekcija še zelo mlada, so naleteli na precejšnje organizacijske težave, ki pa jih bodo v sodelovanju in s podporo ZSSO lahko rešili.

Velik napredek so dosegli v sodelovanju z ostalimi sorodnimi fakultetami v Jugoslaviji, saj so medfakultetne prakse zelo dobra oblika medsebojnega strokovnega sodelovanja.

Diskusija je nakazala vrsto problemov. Predvsem je potrebna gradnja novega oddelka, saj bo to vprašanje z odpravo omejenega vpisa postalo ob predvidenem prilivu študentov iz ostalih republik mnogo bolj pereče, kot je morda sedaj.

Dolgoletna trenja med študenti medicine in stomatologije so se izgladila, če ne popolnoma odpravila. S tem so ustvarili ugodne pogoje, da bo reorganizacija organizacijske strukture ZŠJ tudi na njihovi fakulteti lahko dosegla svoj namen.

TEHNOLOGI

V torek, 24. maja je bila fakultetna skupščina tehnološke fakultete. Predsednik dosedanjega koordinacijskega odbora je podal poročilo o delu v preteklem letu, opisal delo posameznih komisij in dal nekaj smernic za bodoče delo.

Skupščino je pozdravil prodekan fakultete in nakazal njen razvoj v prihodnjih letih, poudaril pomen študijskih skupin in da je treba bolj skrbeti za kolege iz nižjih letnikov. Omenil je tudi pomanjkanje kadrov, asistentov in demonstratorjev, ki jih pogosto primanjkuje le zaradi pomanjkanja denarnih sredstev. Večini diskutantov ni bilo istno, kakšna je naloga novega fakultetnega odbora. Nostice dela naj bi bila združenja,

kar bi bili najbolj važno pri izdajanju priporočil in karakteristik. Govorili so še o učbenikih, ki naj bi se nekako ustalili z učbeniki ostalih jugoslovanskih tehnoloških fakultet ali pa naj bi si posamezne fakultete učbenike izmenjavale. To pogosto zavirajo različni načini nastanka in razvoja fakultet. Prakse naj bi v bodoče bile res strokovne; študentje pa naj bi ne šli na prakse samo v tovarne, ki jih štipendirajo, ampak naj se seznanijo tudi z ostalimi tovarnami. Brigade tehnoloških fakultet bodo letos izmenjale nekaj brigadirjev. Poročilo je podal tudi odbor za svobodne katedre, le-te naj v bodoče res pripomorejo k boljšemu poznavanju današnje družbene stvarnosti.

Predsednik UO ZŠJ tov. Rugelj je pojasnil in obrazložil reformo v organizaciji ZŠJ in poudaril vlogo novih fakultetnih odborov, kot način boljše pove-

skupščina fakultetnega odbora je žal potekala v senci skupščin združenj posameznih oddelkov vendar je novi odbor le dobil dovolj smernic za delo, ki ga čaka.

ARHITEKTI

V četrtek, 26. maja 1960, je bila redna letna skupščina študentov arhitekture. Poročilo o delu združenja je podal predsednik Ivan Samec. Predsednik študijske komisije pa je v svojem koreferatu analiziral delo te komisije na področju reforme študija. Iz koreferata je bilo razvidno, da so se študentje zelo zavzeli za reformo in da so šli ponekod celo globlje kot pa fakultetna uprava. Vendar se v bistvu oba koncepta skla-

Analizirali so tudi delo svetov letnikov; izkazalo se je, da bo ta oblika dela v nadalje nepogrešljiva, predvsem v prvem letniku.

V maju so sodelovali na uspešni interfakultetni konferenci v Zagrebu, kjer so razpravljali o liku bodočega arhitekta, o njegovih vlogi in mestu v družbi itd.

tere si še profesorji sami niso popolnoma na jasnem, kakšna naj bo njihova vsebina. Vendar bo vsa ta vprašanja nujno treba rešiti in naloga študentov bo, da s svojimi predlogi in izkušnjami pomagajo pri premagovanju začetnih težav.

Zal je bilo na skupščini le malo profesorjev in asistentov, ker so ravno sedaj preobremenjeni z delom na univerzi in drugje. Čeprav je razumljivo, da so na vseh krajih potrebni sposobni družbeni delavci, se nam vendar zdi,

početnih obvezno prakso in obvezne terenske vaje, študent iz 4 in 5 letnika pa se baje sploh ne da pridobiti za sodelovanje na delovni akciji, čeprav bi bilo zanje priporočljivo, da gredo na trase kot strokovni kader. V diskusiji so se dotaknili predvsem študijske problematike. Pomanjkanje skript in učbenikov predstavlja pri njih osnovni problem. Jeseni se začne uvajati tristopenjski študij, vendar načrti še niso popolnoma izdelani.

